

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (deveto vijeće)

17. srpnja 2024.*

„Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Misija EUCAP Sahel Niger – Upućeno nacionalno osoblje – Uznemiravanje – Odbijanje zahtjeva za naknadu štete – Tužba za poništenje – Nepostojanje pravnog interesa – Nedopuštenost – Izvanugovorna odgovornost – Pravo na dostojanstvo – Članci 1. i 31. Povelje o temeljnim pravima – Postupak medijacije – Nedostavljanje izvyješća medijatora – Neprovođenje medijatorovih preporuka – Pravo na dobru upravu – Članak 41. Povelje o temeljnim pravima – Dužnost brižnog postupanja – Neimovinska šteta – Imovinska šteta – Uzročna veza”

U predmetu T-371/22,

Marco Montanari, sa stalnom adresom u Reggio Emiliji (Italija), kojeg zastupaju S. Rodrigues i A. Champetier, *avocats*,

tužitelj,

protiv

EUCAP-a Sahel Niger, koji zastupa E. Raoult, *avocate*,

tuženika,

OPĆI SUD (deveto vijeće),

u sastavu: L. Truchot (izvjestitelj), predsjednik, H. Kanninen i T. Perišin, suci,

tajnik: L. Ramette, administrator,

uzimajući u obzir pisani dio postupka, osobito:

– prigovor nenadležnosti i prigovor nedopuštenosti koje je tuženik istaknuo aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 30. rujna 2022.,

– tužiteljeva očitovanja o tim prigovorima podnesena tajništvu Općeg suda 4. studenoga 2022.,

– rješenje od 16. prosinca 2022. o odgađanju odluke o tim prigovorima do odluke o meritumu,

nakon rasprave održane 29. studenoga 2023.,

* Jezik postupka: francuski

donosi sljedeću

Presudu¹

- 1 Tužitelj, Marco Montanari, svojom tužbom zahtijeva, s jedne strane, na temelju članka 263. UFEU-a, poništenje odluke Misije Zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) Europske unije u Nigeru (EUCAP Sahel Niger, u daljnjem tekstu: Misija) od 28. travnja 2022. kojom je odbijen njegov zahtjev za naknadu štete od 4. veljače 2022. i, s druge strane, na temelju članka 268. UFEU-a, naknadu štete koju je navodno pretrpio zbog uznemiravanja te povrede prava na dobru upravu i dužnosti brižnog postupanja.

Okolnosti spora

- 2 Talijanska je vlada tužitelja uputila u Misiju kao političkog savjetnika počevši od 14. travnja 2015.
- 3 U rujnu 2016. tužiteljevo upućivanje u Misiju produljeno je do 14. travnja 2018.
- 4 Tužitelj je 8. ožujka 2017. zatražio od zamjenika voditelja Misije da pokrene stegovni postupak protiv službenika za medije i informiranje javnosti zbog toga što ga je taj službenik uznemiravao (u daljnjem tekstu: prva pritužba od 8. ožujka 2017.).
- 5 Tužitelj je istog dana od zamjenika voditelja Misije zatražio da pokrene stegovni postupak protiv voditelja misije i službenika za medije i informiranje javnosti te protiv potpisnika odobrenja dopusta izdanog tom službeniku u svrhu njegova putovanja, kopnenim putem, u Burkinu Faso 25. i 26. veljače 2017., s obrazloženjem da je, s jedne strane, takvim putovanjem službenik za medije i informiranje javnosti nelojalno postupio prema tijelu misije i da je, s druge strane, navedeno odobrenje dopusta koje je izdao voditelj misije činilo postupanje s krajnjom nepažnjom koje dovodi u pitanje dužnost brižnog postupanja. Tužitelj je podredno, u slučaju da je potpisnik navedenog odobrenja dopusta bio zamjenik voditelja misije, od njega tražio da njegov zahtjev za pokretanje stegovnog postupka proslijedi upravi Službe za civilno planiranje i provođenje (CPCC) Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) te je pojasnio da u takvom slučaju također traži pokretanje stegovnog postupka protiv tog zamjenika zbog postupanja s krajnjom nepažnjom (u daljnjem tekstu: druga pritužba od 8. ožujka 2017.).
- 6 Zamjenik voditelja misije obavijestio je 24. ožujka 2017. tužitelja da se obustavlja postupak po prvoj pritužbi od 8. ožujka 2017.
- 7 Tužitelj je 28. ožujka 2017. obavijestio direktora CPCC-a, u njegovu svojstvu zapovjednika civilne operacije misije, o podnošenju prve i druge pritužbe od 8. ožujka 2017. te je od njega zatražio da postupi po tim dvjema pritužbama (u daljnjem tekstu: prijava od 28. ožujka 2017.).
- 8 Zamjenik zapovjednika civilne operacije obavijestio je 15. svibnja 2017. voditelja misije da će se po drugoj pritužbi od 8. ožujka 2017. postupati kao da je riječ o pitanju upravljanja, bez pokretanja službenog stegovnog postupka.

¹ Navedene su samo one točke presude za koje Opći sud smatra da ih je korisno objaviti.

- 9 Tužitelj je 17. srpnja 2017. zatražio od zapovjednika civilne operacije da pokrene istragu protiv voditelja misije i njegova zamjenika zbog uznemiravanja (u daljnjem tekstu: prijava od 17. srpnja 2017.). Voditelj misije kasnije je tog dana tužitelju uputio pisano upozorenje jer se na sastanku koji se održao 10. travnja prema njemu odnosio s nepoštovanjem (u daljnjem tekstu: prvo pisano upozorenje).
- 10 Tužitelj je 18. srpnja 2017. zapovjedniku civilne operacije proslijedio prvo pisano upozorenje te je od njega zatražio da to upozorenje uzme u obzir u okviru istrage povodom prijave od 17. srpnja 2017.
- 11 Tužitelj je 20. srpnja 2017. obaviješten o imenovanju službenika CPCC-a (u daljnjem tekstu: medijator) radi procjene situacije na licu mjesta tijekom predstojećeg tjedna.
- 12 Medijator je 25. i 26. srpnja 2017. održao više sastanaka u misiji, među kojima i nekoliko sastanaka s tužiteljem.
- 13 Služba za ljudske resurse misije (u daljnjem tekstu: služba za ljudske resurse) zatražila je 27. srpnja 2017. od tužitelja da najkasnije do 4. kolovoza 2017. ispuni obrazac za ocjenu uspješnosti u obavljanju poslova u svrhu produljenja njegova upućivanja od 14. travnja 2018.
- 14 Voditelj službe za ljudske resurse istog je dana tužitelju poslao ažurirani izračun dana njegova godišnjeg odmora, slijedom zahtjeva kojim se tražilo da opravda neodobrene izostanke s posla.
- 15 Tužitelj je 28. srpnja 2017. obavijestio zapovjednika civilne operacije o razmjenama dopisa sa službom za ljudske resurse navedenima u točkama 13. i 14. ove presude radi dopune spisa prijave od 17. srpnja 2017.
- 16 Medijator je 29. srpnja 2017. podnio svoje izvješće (u daljnjem tekstu: izvješće od 29. srpnja 2017.).
- 17 Tužitelj je 23. kolovoza 2017. obavijestio službu za ljudske resurse da neće tražiti produljenje svojeg upućivanja u misiju od 14. travnja 2018.
- 18 Tužitelj je 25. listopada 2017. zapovjedniku civilne operacije poslao nove elemente radi dopune spisa prijave od 17. srpnja 2017.
- 19 Misija je 22. studenoga 2017. obavijestila talijanska tijela da je tužitelj od 17. do 20. studenoga 2017. neopravdano izostao s posla te da namjerava od tužiteljevih dnevnica odbiti iznos za četiri dana.
- 20 Voditelj misije odbio je 23. studenoga 2017. tužiteljev zahtjev za reguliranje neopravdanog izostanka od tri dana te mu je uputio još jedno pisano upozorenje (u daljnjem tekstu: drugo pisano upozorenje). Istog je dana tužitelj zatražio od zapovjednika civilne operacije da pokrene novu istragu s obrazloženjem da činjenice navedene u točki 19. ove presude obilježavaju uznemiravanje koje provode voditelj misije i njegov zamjenik (u daljnjem tekstu: prijava od 23. studenoga 2017.).
- 21 Tužitelj je 28. studenoga 2017. zapovjednika civilne operacije obavijestio da mu je od plaće odbijen iznos za tri dana te je od njega zatražio i da razjasni svoje stajalište u pogledu prijave od 17. srpnja i 23. studenoga 2017.

- 22 Tužitelj je 4. prosinca 2017. zamjeniku glavnog tajnika ESVD-a, koji je odgovoran za CPCC, prosljedio sadržaj prijave od 17. srpnja i 23. studenoga 2017.
- 23 Tužitelj je 17. siječnja 2018. zatražio od glavne tajnice ESVD-a da ga što je prije moguće obavijesti o medijatorovim zaključcima i mjerama koje će se poduzeti u vezi s prijavama od 17. srpnja i 23. studenoga 2017.
- 24 Tužitelj je 18. ožujka 2018. podnio ostavku na dužnosti političkog savjetnika u Misiji.
- 25 Zapovjednik civilne operacije je 10. travnja 2018., u odgovoru na dopis naveden u točki 23. ove presude, tužitelju priopćio da se navodne povrede koje je on prijavio odnose na „pitanja upravljanja misijom” i da „elementi spisa ne opravdavaju pokretanje stegovnog postupka” (u daljnjem tekstu: odluka od 10. travnja 2018.).
- 26 Tužitelj je 31. srpnja 2018. zatražio pristup, među ostalim, izvješću od 29. srpnja 2017.
- 27 Odlukom od 24. listopada 2018. ESVD je konačno odbio zahtjev za otkrivanje dokumenata naveden u točki 26. ove presude.
- 28 Opći je sud presudom od 12. prosinca 2019., Montanari/ESVD (T-692/18, neobjavljena, EU:T:2019:850), poništio odluku od 24. listopada 2018.
- 29 Tužitelj je 13. prosinca 2019. te 13. ožujka i 9. srpnja 2020. ESVD-u postavio pitanje koje mjere namjerava poduzeti u vezi s presudom navedenom u točki 28. ove presude.
- 30 ESVD je dopisom od 24. srpnja 2020. tužitelju dostavio izvješće od 29. srpnja 2017. u cijelosti, izuzevši osobne podatke koji su se odnosili na druge osobe o kojima je riječ.
- 31 Tužitelj je 26. svibnja 2021. od ESVD-a tražio da mu isplati iznos od 971 395,92 eura na ime naknade imovinske, tjelesne i neimovinske štete koja mu je nastala radnjama uznemiravanja te povredama prava na dobru upravu i dužnosti brižnog postupanja koje je tužitelj pripisivao Misiji.
- 32 ESVD je 24. rujna 2021. odbio zahtjev za naknadu štete naveden u točki 31. ove presude s obrazloženjem, među ostalim, da ESVD nije nikad bio poslodavac tužitelju i da je Misija tijelo u potpunosti odvojeno od ESVD-a, i u pravnom i u operativnom pogledu.
- 33 Tužitelj je 22. prosinca 2021. ESVD-u uputio žalbu na temelju članka 90. stavka 2. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Unije (u daljnjem tekstu: Pravilnik o osoblju) kojom je osporavao odluku o odbijanju zahtjeva za naknadu štete navedenog u točki 31. ove presude.
- 34 Tužitelj je dvama zasebnim dopisima, od 4. veljače 2022., od Vijeća Europske unije i Misije tražio da mu isplate iznos od 972 395,92 eura na ime naknade imovinske, tjelesne i neimovinske štete nastale zbog radnji uznemiravanja te povreda prava na dobru upravu i dužnosti brižnog postupanja (u daljnjem tekstu, kad je riječ o zahtjevu upućenom Misiji: treći zahtjev za naknadu štete).
- 35 Vijeće je 25. ožujka 2022. odbilo zahtjev za naknadu štete naveden u točki 34. ove presude koji mu je upućen.
- 36 Misija je 28. travnja 2022. odbila treći zahtjev za naknadu štete.

37 ESVD je 30. svibnja 2022. odbio žalbu navedenu u točki 33. ove presude.

Zahtjevi stranaka

38 Tužitelj od Općeg suda u biti zahtijeva da:

- poništi odluku od 28. travnja 2022. kojom je odbijen treći zahtjev za naknadu štete;
- naloži Misiji da mu isplati iznos od 982 840 eura;
- naloži Misiji snošenje troškova.

39 Misija od Općeg suda u biti zahtijeva da:

- kao glavno, odbaci tužbu zbog nenadležnosti suda;
- podredno, odbaci tužbu kao nedopuštenu;
- podredno tomu, odbije tužbu kao neosnovanu;
- naloži tužitelju snošenje troškova.

Pravo

Prigovor nenadležnosti

- 40 Misija tvrdi da, u skladu s člankom 7. stavkom 2. Odluke Vijeća 2012/392/ZVSP od 16. srpnja 2012. o misiji ZSOP-a Europske unije u Nigeru (EUCAP Sahel Niger) (SL 2012., L 187, str. 48.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 9., str. 281.), Opći sud nije nadležan za odlučivanje o ovoj tužbi jer je tužitelj obavljao dužnosti političkog savjetnika u misiji u svojstvu stručnjaka kojeg je uputilo talijansko Ministarstvo vanjskih poslova.
- 41 Stoga Misija smatra da tužitelj sve pritužbe povezane s izvršavanjem njegovih dužnosti treba podnijeti protiv talijanskih nacionalnih tijela. U tom pogledu Misija navodi pritužbu koju je tužitelj podnio talijanskom sudu. Također upućuje na rješenje koje je Opći sud primijenio u rješenju od 23. travnja 2015., Chatzianagnostou/Vijeće i dr. (T-383/13, neobjavljeno, EU:T:2015:246), i koje je potvrdio Sud.
- 42 Tužitelj osporava prigovor nenadležnosti koji je istaknula Misija, pri čemu osobito pojašnjava da tužba koju je podnio odjelu za radne sporove Tribunalea di Roma (Sud u Rimu, Italija) nije povezana s trećim zahtjevom za naknadu štete i ovom tužbom.
- 43 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da je misija uspostavljena, Odlukom 2012/392, za pružanje potpore u izgradnji sposobnosti sigurnosnih čimbenika Nigera za borbu protiv terorizma i organiziranog kriminala.

- 44 Konkretno, člankom 7. stavkom 1. Odluke 2012/392 određuje se da osoblje misije prvenstveno čini osoblje koje upućuju države članice, institucije Unije i ESVD, a oni snose troškove povezane s osobljem koje upućuju, uključujući putne troškove u mjesto razmještanja i iz mjesta razmještanja, plaće, troškove liječenja i druge naknade osim primjenjivih dnevnica.
- 45 Osim toga, točno je da se člankom 7. stavkom 2. Odluke 2012/392 propisuje da su država članica, institucija Unije ili ESVD odgovorni za svaki zahtjev povezan s upućivanjem koji dolazi od člana osoblja ili je povezan s članom upućenog osoblja te za pokretanje bilo kakvog postupka protiv te osobe.
- 46 Međutim, na prvom mjestu, iz sudske prakse utvrđene u pogledu odredbi koje uređuju rad drugih misija zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP), a koje su formulirane slično, pa čak i jednako kao odredbe Odluke 2012/392, proizlazi da je – s obzirom na to da se na članove osoblja koje su uputile države članice i one koje su uputile institucije Unije primjenjuju ista pravila u pogledu izvršavanja njihovih dužnosti na terenu – za nadzor zakonitosti akata upravljanja osobljem u vezi s članovima osoblja koje su uputile države članice koji imaju za cilj odgovoriti potrebama tih misija na terenu nadležan sud Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i dr., C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 50. i 55.).
- 47 Naime, svako drukčije tumačenje imalo bi za posljedicu osobito to da bi, kada se isti akt upravljanja osobljem u vezi s operacijama na terenu istodobno odnosi na članove osoblja koje su uputile države članice i na one koje su uputile institucije Unije, odluka donesena u odnosu na prve mogla biti nespojiva s onom koju je donio sud Unije u odnosu na potonje (vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i dr., C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 57.).
- 48 Stoga su Opći sud i, u slučaju žalbe, Sud nadležni za nadzor takvih akata. Ta nadležnost proizlazi, kad je riječ o nadzoru zakonitosti navedenih akata, iz članka 263. UFEU-a, a kad je riječ o sporovima iz područja izvanugovorne odgovornosti, iz članka 268. UFEU-a u vezi s člankom 340. drugim stavkom UFEU-a, uzimajući u obzir članak 19. stavak 1. UEU-a i članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) (presuda od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i dr., C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 58.).
- 49 Na drugom mjestu, valja utvrditi da tužitelj, podnošenjem Općem sudu zahtjeva navedenog u točki 38. ove presude, ističe pitanje zakonitosti akata upravljanja osobljem koji se odnose na operacije na terenu, a ne pitanja povezana s upućivanjem u smislu članka 7. stavka 2. Odluke 2012/392.
- 50 Naime, iz tužiteljeva trećeg zahtjeva za naknadu štete i njegova tužbenog zahtjeva proizlazi da prigovara voditelju Misije da je, dok je on bio upućen u Misiju i raspoređen na rad na terenu, u odnosu na njega donosio odluke koje bi mogle obilježavati uznemiravanje protivno odredbama Povelje kojima se jamči pravo radnika na zdravlje i na dostojanstvo. Usto, također prigovara zapovjedniku civilne operacije Misije, a ne talijanskim tijelima, da je prilikom postupanja po prijavama zbog uznemiravanja koje je tužitelj podnio tijekom razdoblja u kojem je bio raspoređen na terenu povrijedio pravo na dobru upravu i dužnost brižnog postupanja.
- 51 Osim toga, iz sudske prakse proizlazi da se Opći sud oglasio nadležnim za odlučivanje o sličnim sporovima koje je pokrenuo nacionalni član osoblja upućen u misiju ZVSP-a i međunarodno osoblje Misije zaposleno na temelju ugovora, a da, u potonjem slučaju, klauzula jednog od

ugovora o radu o ugovaranju nadležnosti sudova države članice tomu nije činila prepreku (presude od 12. travnja 2018., PY/EUCAP Sahel Niger, T-763/16, EU:T:2018:181 i od 18. studenoga 2020., H/Vijeće, T-271/10 RENV II, EU:T:2020:548).

- 52 Na trećem mjestu, argumenti koje navodi Misija ne mogu dovesti u pitanje nadležnost Suda za odlučivanje o ovom sporu.
- 53 Naime, kao prvo, Misija se ne može s uspjehom pozivati na rješenje koje je Opći sud primijenio u rješenju od 23. travnja 2015., Chatzianagnostou/Vijeće i dr. (T-383/13, neobjavljeno, EU:T:2015:246), s obzirom na to da je to rješenje, protiv kojeg nije podnesena žalba, doneseno prije objave presude od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i dr. (C-455/14 P, EU:C:2016:569) i sudske prakse navedene u točki 51. ove presude. Stoga se ne može smatrati da rješenje koje je Opći sud donio u prethodno navedenom rješenju odražava trenutačno stanje prava.
- 54 Kao drugo, iz presude Tribunalea di Roma (Sud u Rimu) od 19. listopada 2020. proizlazi da se spor koji je tužitelj pokrenuo pred tim sudom odnosio na izračun plaća i osnovnih naknada koje mu je tijekom razdoblja njegova upućivanja u misiju isplaćivala talijanska vlada. Prema tome, taj se spor, koji je imao drukčiji cilj od tužbe u ovom predmetu, nije odnosio na zakonitost akata upravljanja misijom ili utvrđivanje njezine odgovornosti prilikom donošenja takvih akata te stoga ne utječe na nadležnost Općeg suda za odlučivanje o ovoj tužbi.
- 55 Slijedom navedenog, prigovor nenadležnosti koji je istaknula Misija nije osnovan i treba ga odbiti.

Prigovori nedopuštenosti

- 56 Misija ističe, u biti, pet prigovora nedopuštenosti, koji se temelje, prvi, na nemogućnosti pripisivanja Misiji činjenica koje joj se stavljaju na teret, drugi na nepravodobnosti tužbe, treći na petogodišnjem ili četverogodišnjem roku zastare, četvrti na nepotpunosti trećeg zahtjeva za naknadu štete, a peti na nepostojanju tužbenog razloga u potporu zahtjevu za poništenje.
- 57 Usto, budući da je Opći sud, u okviru mjera upravljanja postupkom, po službenoj dužnosti istaknuo pitanje dopuštenosti zahtjeva za poništenje, to pitanje valja prvo ispitati.

Dopuštenost zahtjeva za poništenje

- 58 Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da je tužba za poništenje koju podnosi fizička ili pravna osoba dopuštena samo pod pretpostavkom da ta osoba ima interes da pobijani akt bude poništen. Takav interes pretpostavlja da poništenje tog akta može samo po sebi imati pravne posljedice i da tužba tako može svojim rezultatom donijeti korist osobi koja ju je podnijela. Pravni interes je, prema tome, ključna i primarna pretpostavka pokretanja bilo kojeg sudskog postupka. Međutim, pravnog interesa nema ako povoljan ishod tužbe u svakom slučaju tužitelju ne može donijeti zadovoljštinu (vidjeti presudu od 6. srpnja 2023., Julien/Vijeće, C-285/22 P, neobjavljenu, EU:C:2023:551, t. 47. i navedenu sudsku praksu).
- 59 Usto, valja podsjetiti na to da je na tužitelju da dokaže svoj pravni interes. Naime, kako bi tužba za poništenje akta koju je podnijela fizička ili pravna osoba bila dopuštena, potrebno je da ta osoba utemeljeno opravda interes koji ima za poništenje tog akta (vidjeti u tom smislu presudu od 20. prosinca 2017., Binca Seafoods/Komisija, C-268/16 P, EU:C:2017:1001, t. 45. i navedenu sudsku praksu).

- 60 Stoga, ako takvo opravdanje izostane, to pitanje u vezi s dopuštenosti tužbe čini razlog koji se odnosi na javni poredak koji Opći sud treba istaknuti po službenoj dužnosti (vidjeti presudu od 24. studenoga 2021., LTTE/Vijeće, T-160/19, neobjavljenu, EU:T:2021:817, t. 65. i navedenu sudsku praksu).
- 61 Osim toga, prema također ustaljenoj sudskoj praksi, tužba za naknadu štete, koja se temelji na članku 340. drugom stavku UFEU-a, uspostavljena je kao samostalno pravno sredstvo, s obzirom na njezinu posebnu ulogu u okviru sustava pravnih sredstava te s obzirom na to da je njezino korištenje, zbog njezine specifične svrhe, uvjetovano ispunjenjem određenih pretpostavki (vidjeti u tom smislu presudu od 25. ožujka 2021., Carvalho i dr./Parlament i Vijeće, C-565/19 P, neobjavljenu, EU:C:2021:252, t. 101. i navedenu sudsku praksu).
- 62 Naime, tužba za naknadu štete razlikuje se od tužbe za poništenje u tome što se njome ne traži povlačenje, stavljanje izvan snage ili izmjena akta koji negativno utječe, nego naknada štete koju je prouzročila institucija, tijelo, ured ili agencija Unije (vidjeti u tom smislu presude od 24. listopada 1973., Merkur-Außenhandel/Komisija, 43/72, EU:C:1973:108, t. 4. i od 1. veljače 2023., Klymenko/Vijeće, T-470/21, neobjavljenu, EU:T:2023:26, t. 58. i navedenu sudsku praksu).
- 63 Međutim, zahtjevom kojim se traži bilo da se poništi odbijanje institucije, tijela, ureda ili agencije Unije da prizna pravo na naknadu štete koje tužitelj također ističe na temelju članaka 268. i 340. UFEU-a bilo to da Opći sud utvrdi obvezu predmetne institucije, tijela, ureda ili agencije da prizna postojanje takvog prava želi se ishoditi utvrđenje da su predmetna institucija, tijelo, ured ili agencija obvezni naknaditi štetu te ga treba, ako tužitelj načelno ne opravda interes za podnošenje takvog zahtjeva povrh zahtjeva za naknadu štete, odbaciti kao nedopušten (u tom smislu vidjeti po analogiji presudu od 13. lipnja 1972., Compagnie d’approvisionnement, de transport et de crédit i Grands Moulins de Paris/Komisija, 9/71 i 11/71, EU:C:1972:52, t. 9. do 11.; vidjeti također po analogiji presudu od 3. listopada 2019., DQ i dr./Parlament, T-730/18, EU:T:2019:725, t. 42. i navedenu sudsku praksu).
- 64 U ovom je slučaju nesporno da tužitelj traži od Općeg suda, osim naknade imovinske i neimovinske štete koju pripisuje Misiji, poništenje odluke kojom je odbijen njegov treći zahtjev za naknadu štete, čiji je cilj bio mirnim putem ishoditi naknadu za iste štete.
- 65 Naime, tužitelj je u odgovoru na mjeru upravljanja postupkom kojom je Opći sud pozvao stranke da se očituju o tužiteljevom interesu za poništenje odluke od 28. travnja 2022., kojom je Misija odbila njegov treći zahtjev za naknadu štete, odgovorio da svojim zahtjevom za poništenje nije tražio drukčiju korist od one koju bi bio dobio kada bi njegov zahtjev za naknadu štete također bio prihvaćen.
- 66 Prema tome, valja utvrditi da tužitelj nije opravdao interes da, povrh svojeg zahtjeva za naknadu štete, zahtijeva poništenje odluke Misije kojom je odbijen njegov treći zahtjev za naknadu štete. Stoga zahtjev za poništenje treba odbaciti kao nedopušten a da nije potrebno ispitati ni četvrti ni peti prigovor nedopuštenosti, koji se konkretno odnose na taj zahtjev.

Prvi prigovor nedopuštenosti, koji se temelji na nepripisivosti Misiji činjenica koje joj se stavljaju na teret

- 67 Misija tvrdi da je se ne može smatrati odgovornom za postupanje po prijavama koje je tužitelj podnio od 28. ožujka 2017., s obzirom na to da su te prijave bile upućene tijelu odvojenom od Misije, odnosno zapovjedniku civilne operacije. U tom se pogledu poziva na odredbe članka 9. točke (c) i članka 11. Kodeksa ponašanja i discipline za civilne misije Zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) Unije (u daljnjem tekstu: Kodeks ponašanja).
- 68 Isto tako, Misija pojašnjava da joj tužitelj ne može prigovarati da je trebala pokrenuti spor protiv ESVD-a radi pristupa izvješću od 29. srpnja 2017., s obzirom na to da Misija nije autor navedenog izvješća niti joj je ono upućeno i da nema kontrolu nad pristupom tom izvješću.
- 69 Tužitelj osporava osnovanost argumenata Misije.
- 70 U tom pogledu, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da tužbu kojom se traži naknada štete koju je prouzročila institucija, tijelo, ured ili agencija Unije treba podnijeti protiv te institucije, tijela, ureda ili agencije (vidjeti u tom smislu presudu od 23. ožujka 2004., Ombudsman/Lamberts, C-234/02 P, EU:C:2004:174, t. 67. i rješenje od 15. studenoga 2017., Pilla/Komisija i EACEA, T-784/16, neobjavljenu, EU:T:2017:806, t. 70.).
- 71 Stoga je pitanje utvrđivanja toga koja institucija, tijelo, ured ili agencija predstavlja Uniju u okviru tužbe zbog izvanugovorne odgovornosti, temeljene na članku 268. UFEU-a i članku 340. drugom stavku UFEU-a, obuhvaćeno ocjenjivanjem dopuštenosti te tužbe (vidjeti u tom smislu rješenje od 2. veljače 2015., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija, T-577/14, neobjavljeno, EU:T:2015:80, t. 22. i navedenu sudsku praksu).
- 72 Naime, na prvom mjestu, nesporno je da su povrede za koje tužitelj navodi da obilježavaju uznemiravanje i koje su predmet prvog tužbenog razloga u potporu njegovu zahtjevu za naknadu štete, prema njegovim pismenima, povezane s određenim aktima koje su donijeli voditelj Misije i njegov zamjenik te voditelj službe za ljudske resurse koji djeluje pod njihovom nadležnošću.
- 73 Konkretno, tužitelj se žali, kao prvo, da ga je voditelj Misije isključio s tjednih političkih sastanaka između tog voditelja i voditelja delegacije Unije u Nigeru (u daljnjem tekstu: Delegacija), kao drugo, da je od voditelja Misije primio prvo pisano upozorenje 17. srpnja 2017., manje od jednog sata nakon prijave od istog dana, kao treće, da je od službe za ljudske resurse 27. srpnja 2017., odnosno dan nakon odlaska medijatora, primio zahtjev da ispuni obrazac za ocjenu uspješnosti u obavljanju poslova u svrhu produljenja njegova upućivanja u travnju 2018. i, kao četvrto, da mu je voditelj službe za ljudske resurse istog dana poslao ažurirani izračun dana njegova godišnjeg odmora slijedom zahtjeva navedene službe kojim se tražilo da opravda neodobrene izostanke s posla.
- 74 Člankom 6. stavkom 1. Odluke 2012/392, u verziji koja je tada bila na snazi, bilo je pak predviđeno da voditelj Misije preuzima odgovornost za Misiju na terenu te provodi zapovjedništvo i nadzor nad njome. Člankom 6. stavkom 1.a iste odluke pojašnjavalo se da voditelj Misije može zadaće upravljanja u vezi s osobljem delegirati članovima osoblja Misije pod svojom cjelokupnom odgovornošću. Naposljetku, člankom 6. stavkom 2. navedene odluke određivalo se da voditelj Misije zapovijeda i provodi nadzor nad osobljem, timovima i jedinicama iz država koje daju doprinos.

- 75 Prema tome, radnje navedene u točki 73. ove presude, u pogledu kojih tužitelj prigovara Misiji u okviru prvog tužbenog razloga istaknutog u potporu zahtjevu za naknadu štete, povezane su s izvršavanjem ovlasti voditelja Misije na temelju Odluke 2012/392 i, stoga, s provedbom mandata Misije, za koju je treba smatrati odgovornom, u skladu s člankom 13. stavkom 4. te odluke.
- 76 Usto, Misija nije dokazala, niti je tvrdila, da radnje opisane u prvom tužbenog razlogu imaju obilježje teške povrede dužnosti voditelja Misije, za koju bi samo on trebao snositi odgovornost u skladu s člankom 13. stavkom 4. Odluke 2012/392.
- 77 U tim okolnostima, prvi prigovor nedopuštenosti, kad je riječ o prvom tužbenom razlogu u potporu zahtjevu za naknadu štete, treba odbiti kao neosnovan.
- 78 Na drugom mjestu, u okviru drugog tužbenog razloga istaknutog u prilog zahtjevu za naknadu štete tužitelj tvrdi da više povreda koje, osim voditelju Misije, stavlja na teret i zapovjedniku civilne operacije čine povrede prava na dobru upravu i dužnosti brižnog postupanja koje se mogu pripisati Misiji.
- 79 Konkretno, tužitelj se žali, kao prvo, da voditelj Misije i zapovjednik civilne operacije nisu u razumnom roku postupili po njegovim pritužbama i prijavama, kao drugo, da mu nisu priopćena utvrđenja i preporuka izneseni u izvješću od 29. srpnja 2017. te, kao treće, da zapovjednik civilne operacije nije postupio u skladu s tom preporukom.
- 80 U tom pogledu, kao prvo, valja istaknuti da se člankom 4. stavkom 1. Odluke 2012/392 predviđalo da Misija, kao operacija za upravljanje krizama, ima jedinstven zapovjedni lanac te da se člankom 5. stavkom 1. iste odluke direktor ESVD-ove službe CPCC kvalificira kao zapovjednik civilne operacije Misije. Tako se člankom 5. stavkom 2. te odluke određivalo da zapovjednik civilne operacije izvršava zapovjedništvo i nadzor nad Misijom na strateškoj razini, a njezinim člankom 5. stavkom 3. predviđalo se da treba osiguravati, u pogledu vođenja operacije, ispravnu i učinkovitu provedbu odluka Vijeća i odluka Političkog i sigurnosnog odbora (PSO), između ostalog izdajući voditelju misije upute na strateškoj razini, ako je potrebno, i savjetujući ga i pružajući mu tehničku potporu.
- 81 Iz tih odredbi slijedi da se njima ne isključuje mogućnost da zapovjednik civilne operacije donosi akte upravljanja osobljem koji su potrebni za provedbu mandata Misije na terenu (u tom smislu vidjeti po analogiji presudu od 4. prosinca 2019., H/Vijeće, C-413/18 P, neobjavljenu, EU:C:2019:1044, t. 69. do 71.).
- 82 Kao drugo, iz odredbi Kodeksa ponašanja, koji je donesen odlukom Vijeća od 18. srpnja 2016., proizlazi da je zapovjednik civilne operacije ovlašten donositi akte upravljanja osobljem potrebne za provedbu mandata Misije na terenu.
- 83 U tom pogledu, iz članka 6. stavka 3. Kodeksa ponašanja, koji se, u skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (a) tog kodeksa, jednako primjenjuje na sve članove civilnih misija Unije u okviru ZSOP-a, uključujući članove koje su uputile države članice, proizlazi da sve prijave koje se odnose na povredu koju je eventualno počinio voditelj Misije treba uputiti zapovjedniku civilne operacije.
- 84 Nadalje, iz članka 9. Kodeksa ponašanja također proizlazi da je u slučaju povrede koju je eventualno počinio voditelj Misije tijelo odgovorno za postupanje zapovjednik civilne operacije koji izvršava zapovjedništvo i nadzor nad Misijom pod političkim nadzorom i uz strateško vođenje PSO-a te pod općom nadležnošću Visokog predstavnika. U skladu s člankom 11. istog

kodeksa, u takvom slučaju zapovjednik civilne operacije može zaključiti predmet bez poduzimanja daljnjih mjera, postupiti po predmetu kao pitanju upravljanja bez pokretanja službenog stegovnog postupka ili pokrenuti preliminarnu ili stegovnu istragu.

- 85 Naposljetku, člankom 10. Kodeksa ponašanja određuju se uvjeti u skladu s kojima zapovjednik civilne operacije može zahtijevati od svojeg zamjenika da u konkretnom slučaju neopozivo preuzme nadležnost voditelja Misije.
- 86 Prema tome, povrede navedene u točki 79. ove presude, koje tužitelj pripisuje Misiji u okviru drugog tužbenog razloga povezane su s izvršavanjem ovlasti zapovjednika civilne operacije na temelju Odluke 2012/392 i Kodeksa ponašanja i, stoga, s provedbom mandata Misije, za koju je treba smatrati odgovornom, u skladu s člankom 13. stavkom 4. te odluke.
- 87 Slijedom navedenog, tužitelj tužbu radi naknade štete zbog povreda opisanih u točki 79. ove presude koje pripisuje zapovjedniku civilne operacije opravdano podnosi protiv Misije. Iz toga slijedi da prvi prigovor nedopuštenosti također treba odbiti kao neosnovan kad je riječ o drugom tužbenom razlogu i da stoga taj prigovor nedopuštenosti treba u cijelosti odbiti.

Drugi prigovor nedopuštenosti, koji se temelji na nepravodobnosti tužbe

- 88 Misija tvrdi da je odluka od 10. travnja 2018. upravna odluka koja negativno utječe u smislu članka 263. UFEU-a. Budući da tužitelj nije tu odluku osporavao u roku od dva mjeseca od njezine dostave ili prilikom dostave, 23. srpnja 2020., izvješća od 29. srpnja 2017., prekludiran je u utvrđivanju odgovornosti Misije zbog nezakonitosti te odluke.
- 89 Misija također ističe da tužitelj nije naveo razloge zbog kojih nije podnio tužbu za poništenje protiv prvog i drugog pisanog upozorenja.
- 90 Tužitelj osporava argumentaciju Misije.
- 91 U tom pogledu, iz sudske prakse navedene u točki 61. ove presude, koja se odnosi na autonomnost tužbe za naknadu štete, proizlazi da eventualna nedopuštenost zahtjeva za poništenje odluke kojom je nanesena šteta ne dovodi automatski do nedopuštenosti zahtjeva za naknadu navedene štete (vidjeti u tom smislu presudu od 25. ožujka 2021., *Carvalho i dr./Parlament i Vijeće*, C-565/19 P, neobjavljenu, EU:C:2021:252, t. 101. i navedenu sudsku praksu).
- 92 Međutim, iako stranka može podnijeti tužbu za naknadu štete a da pritom nije vezana nijednim pravilom koje joj nalaže da traži poništenje nezakonitog akta koji joj uzrokuje štetu, ona ipak ne može na taj način zaobići nedopuštenost zahtjeva koji se odnosi na istu nezakonitost i teži istom novčanom cilju (vidjeti presudu od 25. ožujka 2021., *Carvalho i dr./Parlament i Vijeće*, C-565/19 P, neobjavljenu, EU:C:2021:252, t. 102. i navedenu sudsku praksu).
- 93 Stoga treba utvrditi da je tužba za naknadu štete nedopuštena kada joj je stvarni cilj povlačenje, stavljanje izvan snage ili izmjena individualne odluke koja je postala konačna i koja bi u slučaju prihvaćanja dovela do poništenja, djelomično ili u cijelosti, pravnih učinaka te odluke. O tome je riječ ako tužitelj preko zahtjeva za naknadu štete želi ostvariti rezultat koji je jednak onomu koji bi mu donio uspjeh tužbe za poništenje koju je propustio pravodobno podnijeti (vidjeti u tom smislu presudu od 25. ožujka 2021., *Carvalho i dr./Parlament i Vijeće*, C-565/19 P, neobjavljenu, EU:C:2021:252, t. 103. i navedenu sudsku praksu).

- 94 Isto tako treba odbaciti kao nedopuštenu tužbu za naknadu štete u obliku naloga i kojoj cilj nije naknaditi štetu koja se može pripisati nezakonitom aktu ili propustu, nego izmijeniti sporni akt (vidjeti u tom smislu presudu od 25. ožujka 2021., Carvalho i dr./Parlament i Vijeće, C-565/19 P, neobjavljenu, EU:C:2021:252, t. 105.).
- 95 U ovom slučaju, tužbom za naknadu štete koju je podnio tužitelj traži se naknada štete prouzročena povredama koje su počinili voditelj Misije i zapovjednik civilne operacije, koje su navedene u točki 73. odnosno 79. ove presude, od kojih se pojedine mogu kvalificirati kao odluke koje negativno utječu zbog toga što te povrede obilježavaju, s jedne strane, uznemiravanje zabranjeno odredbama Povelje i, s druge strane, povrede dužnosti brižnog postupanja i prava na dobru upravu.
- 96 Prema tome, cilj takve tužbe nije povlačenje, stavljanje izvan snage ni izmjena eventualnih odluka koje su mogli donijeti voditelj Misije i zapovjednik civilne operacije i koje bi postale konačne, nego naknada štete koja je pripisiva Misiji zbog donošenja tih odluka. Konkretno, iz pismena koja je podnio tužitelj ne proizlazi da on traži restituciju, pri čemu bi Misija trebala pokrenuti preliminarnu ili stegovnu istragu u pogledu voditelja Misije i njegova zamjenika, što bi bilo jednako traženju poništenja odluke od 10. travnja 2018. Iz toga slijedi da konačnost te pojedinačne odluke ne može biti prepreka dopuštenosti tužbe.
- 97 Naposljetku, zbog autonomnosti tužbe za naknadu štete na koju se podsjeća u točkama 61. i 91. ove presude tužitelj također ne mora opravdati razloge zbog kojih nije podnio tužbu za poništenje protiv prvog i drugog pisanog upozorenja.
- 98 Stoga taj drugi prigovor nedopuštenosti treba odbiti kao neosnovan.

Treći prigovor nedopuštenosti, koji se temelji na petogodišnjem ili četverogodišnjem roku zastare

- 99 Misija ističe da tužitelj protiv nje podnosi tužbu pet godina nakon nastanka činjenica o kojima je riječ, a tek joj je u veljači 2022. uputio zahtjev za naknadu štete. Također tvrdi da se tužitelj ne može, četiri godine kasnije, pozivati na izvješće od 29. srpnja 2017.
- 100 Tužitelj osporava argumentaciju Misije prigovarajući da tužba jest u skladu s odredbama članka 46. prvog stavka Statuta Suda Europske unije.
- 101 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da, na temelju članka 21. prvog stavka Statuta Suda, koji se primjenjuje na postupak pred Općim sudom u skladu s člankom 53. prvim stavkom navedenog Statuta, te članka 76. točke (d) Poslovnika Općeg suda, svaka tužba treba sadržavati predmet spora, tužbeni zahtjev i kratak opis razloga na kojima se temelji tužba, koji moraju biti dovoljno jasno i precizno navedeni kako bi se tuženiku omogućilo da pripremi obranu, a Općem sudu da odluči o tužbi, po potrebi bez dodatnih informacija (vidjeti rješenje od 7. rujna 2022., Rosca/Komisija, C-802/21 P, neobjavljeno, EU:C:2022:677, t. 4. i navedenu sudsku praksu).
- 102 Konkretno, temeljni pravni i činjenični elementi na kojima se zasniva tužba trebaju biti na dosljedan i razumljiv način vidljivi iz samog teksta tužbe (presuda od 3. lipnja 2021., Mađarska/Parlament, C-650/18, EU:C:2021:426, t. 78.).

- 103 Tako sud Unije nije dužan odgovoriti na argumente stranke koji nisu dovoljno jasni i precizni, ako se ni na koji način dodatno ne razrađuju i nisu popraćeni posebnom argumentacijom koja ih potkrepljuje (vidjeti presudu od 18. studenoga 2021., Grčka/Komisija, C-107/20 P, neobjavljenu, EU:C:2021:937, t. 76. i navedenu sudsku praksu).
- 104 Usto, zahtjev preciznosti koji proizlazi iz članka 21. Statuta Suda i članka 76. Poslovnika također se po analogiji nalaže tuženiku kada ističe prigovor nedopuštenosti ili argument o postojanju zapreke vođenju postupka, s obzirom na to da je jedina svrha takvog zahtjeva omogućiti protivnoj stranci da pripremi svoju obranu, a sudu da provede nadzor, i to *a fortiori* kada tuženik tvrdi da je tužba nedopuštena zbog nastupanja zastare.
- 105 Naime, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se, za razliku od procesnih rokova, poštovanje roka zastare ne odnosi na javni poredak i da sud Unije na to ne pazi po službenoj dužnosti, nego se na to mora pozvati stranka o kojoj je riječ kako bi protivna stranka izgubila pravo na naknadu štete (vidjeti u tom smislu presude od 8. studenoga 2012., Evropaïki Dynamiki/Komisija, C-469/11 P, EU:C:2012:705, t. 51. i navedenu sudsku praksu i od 5. rujna 2019., Europska unija/Guardian Europe i Guardian Europe/Europska unija, C-447/17 P i C-479/17 P, EU:C:2019:672, t. 99. i navedenu sudsku praksu).
- 106 U ovom slučaju, kao prvo, iz spisa proizlazi da, iako je Misija navela da je tužba podnesena nakon razdoblja od pet godina, nije točno odredila pravni temelj te zapreke vođenju postupka niti se pozvala na članak 46. Statuta Suda, prema kojima se postupci protiv Unije u predmetima koji proizlaze iz izvanugovorne odgovornosti ne mogu pokrenuti nakon proteka roka od pet godina od nastanka događaja koji je povod pokretanju postupka.
- 107 Kao drugo, iz spisa proizlazi da je Misija navela i razdoblje od četiri godine, koje se razlikuje od onog predviđenog u članku 46. Statuta Suda, zbog kojeg se tužitelj ne može pozvati na izvješće od 29. srpnja 2017., a da pritom ne navodi konkretne odredbe u potporu toj tvrdnji.
- 108 Kao treće, čak i ako se pretpostavi da se Misija namjeravala pozvati na petogodišnji rok zastare predviđen u članku 46. Statuta Suda, nije navela koji je događaj, s njezina stajališta, doveo do tužiteljeva potraživanja u okviru ove tužbe ni koji je početak tijeka roka zastare, niti je iznijela pravne i činjenične razloge zbog kojih smatra da je navedeno potraživanje ušlo u zastaru.
- 109 U tim okolnostima, valja utvrditi da prigovor nedopuštenosti koji je istaknula Misija, a koji se temelji na petogodišnjem ili četverogodišnjem roku zastare, nije dovoljno pojašnjen da bi se ocijenilo je li osnovan.
- 110 Slijedom navedenog, taj treći prigovor nedopuštenosti treba odbaciti kao nedovoljno precizan i, stoga, kao nedopušten.

Osnovanost zahtjeva za naknadu štete

- 111 U potporu svojem zahtjevu na naknadu štete tužitelj ističe, u biti, četiri tužbena razloga, od kojih se prvi temelji na povredi članaka 1. i 31. Povelje te članka 12.a stavka 3. Pravilnika o osoblju jer je bio žrtva uznemiravanja koje su nad njime provodili voditelj Misije i njegov zamjenik, drugi na povredi dužnosti brižnog postupanja i prava na dobru upravu, treći na postojanju stvarne i izvjesne štete, a četvrti na postojanju izravne veze između povreda na koje se poziva u okviru prvog i drugog tužbenog razloga i štete koja se navodi u okviru trećeg tužbenog razloga.

- 112 Prije ispitivanja tužiteljeve argumentacije valja pojasniti uvjete pod kojima se može utvrditi odgovornost Misije u odnosu na nacionalnog člana osoblja koji je u nju upućen.

Uvjeti utvrđivanja odgovornosti Misije

- 113 Valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, kako bi mogla nastati izvanugovorna odgovornost Unije u određenom slučaju, potrebno, među ostalim uvjetima, da osoba koja traži naknadu štete ili štetâ za koje smatra da je pretrpjela zbog postupanja ili akta Unije dokaže postojanje povrede pravnog pravila kojim se dodjeljuju prava pojedincima (vidjeti presudu od 22. rujna 2022., IMG/Komisija, C-619/20 P i C-620/20 P, EU:C:2022:722, t. 145. i navedenu sudsku praksu).
- 114 Usto, ta povreda mora, načelno, biti dovoljno ozbiljna, što je zahtjev koji sam po sebi ovisi o diskrecijskoj ovlasti kojom raspolaže institucija, tijelo, ured ili agencija Unije koja je povrijedila to pravilo i o tome je li ta institucija, tijelo, ured ili agencija očito i grubo povrijedila granice te ovlasti, osobito s obzirom na stupanj jasnoće i preciznosti navedenog pravila, na poteškoće u tumačenju ili primjeni koje iz toga mogu proizići te na složenost situacije koju treba riješiti (vidjeti u tom smislu presudu od 22. rujna 2022., IMG/Komisija, C-619/20 P i C-620/20 P, EU:C:2022:722, t. 146. i navedenu sudsku praksu).
- 115 Međutim, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da, s obzirom na veću odgovornost Unije kada djeluje kao poslodavac, samo činjenica da je, ovisno o slučaju, tijelo za imenovanje ili tijelo ovlašteno za sklapanje ugovora o radu utvrdilo da je počinjena nezakonitost dovoljna je da bi se smatralo da je ispunjen prvi od triju uvjeta potrebnih za utvrđivanje odgovornosti Unije za štetu prouzročenu njezinim dužnosnicima i službenicima zbog povrede službeničkog prava Unije, a da, slijedom toga, nije potrebno razmotriti je li riječ o „dovoljno ozbiljnoj” povredi pravnog pravila kojim se dodjeljuju prava pojedincima (vidjeti u tom smislu presudu od 10. lipnja 2020., AL/Komisija, T-83/19, neobjavljenu, EU:T:2020:254, t. 66. i 67.).
- 116 Naime, na sporove u području javne službe na temelju članka 270. UFEU-a i članaka 90. i 91. Pravilnika o osoblju, uključujući i onaj koji se odnosi na naknadu štete prouzročene dužnosniku ili službeniku, primjenjuju se posebna pravila u odnosu na pravila koja proizlaze iz općih načela kojima se uređuje izvanugovorna odgovornost Unije u okviru članka 268. i članka 340. drugog stavka UFEU-a. Tako, za razliku od svakog drugog pojedinca, dužnosnika ili službenika Unije s institucijom, tijelom, uredom ili agencijom u kojoj je zaposlen povezuje radnopravni odnos koji podrazumijeva ravnotežu uzajamnih posebnih prava i obveza, koja se odražava u dužnosti brižnog postupanja predmetne institucije, tijela, ureda ili agencije prema dotičnoj osobi (vidjeti u tom smislu presudu od 14. prosinca 2022., SU/EIOPA., T-296/21, EU:T:2022:808, t. 73. i navedenu sudsku praksu).
- 117 Kao što je to navedeno u točki 46. ove presude, nacionalni članovi osoblja koje su u Misiju uputile države članice, iako se njihov status ne uređuje Pravilnikom o osoblju, jednako podliježu istim onim pravilima koja se primjenjuju na članove osoblja koje su uputile institucije Unije i čiji je status uređen Pravilnikom o osoblju, kad je riječ o izvršavanju njihovih dužnosti na terenu.
- 118 Slijedom navedenog, samo utvrđenje nezakonitosti dovoljno je da bi se smatralo da je ispunjen prvi od triju uvjeta potrebnih za utvrđivanje odgovornosti Unije za štetu prouzročenu nacionalnom članu osoblja upućenom u Misiju dok je izvršavao svoje dužnosti na terenu (vidjeti po analogiji presudu od 18. studenoga 2020., H/Vijeće, T-271/10 RENV II, EU:T:2020:548, t. 104.).

119 U tim okolnostima, Opći sud treba redom ispitati povrede koje tužitelj navodi u potporu prvom i drugom tužbenom razlogu kako bi provjerio jesu li dokazane, a da pritom nije potrebno ispitati jesu li dovoljno ozbiljne.

Prvi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi članaka 1. i 31. Povelje te članka 12.a Pravilnika o osoblju

120 Tužitelj tvrdi da četiri povrede navedene u točki 73. ove presude, koje su istaknute u izvješću od 29. srpnja 2017. i koje, za potrebe ove presude, treba smatrati dijelovima u prilog prvom tužbenom razlogu, obilježavaju uznemiravanje čija je žrtva, prema njegovim tvrdnjama, on bio i koje je zabranjeno člancima 1. i 31. Povelje te člankom 12.a stavkom 3. Pravilnika o osoblju, koji se primjenjuje po analogiji.

121 Misija osporava tužiteljeve tvrdnje.

122 Prije ispitivanja četiriju dijelova navedenih u točki 120. ove presude i, nakon toga, njihove kontekstualne ocjene valja, kao prvo, ocijeniti može li se tužitelj s uspjehom pozivati na članak 12.a stavak 3. Pravilnika o osoblju, kao drugo, podsjetiti na definiciju uznemiravanja i traženi standard dokazivanja u tom pogledu, kao treće, podsjetiti na uvjete u skladu s kojima tijelo odgovorno za zapošljavanje mora pomoći dužnosniku ili službeniku koji tvrdi da je žrtva uznemiravanja te, kao četvrto, odrediti opseg nadzora Općeg suda u ovom predmetu.

– Primjenjivost na spor članka 12.a stavka 3. Pravilnika o osoblju

123 Valja podsjetiti na to da upućeni nacionalni članovi osoblja ili stručnjaci koji obavljaju dužnost u instituciji, tijelu, uredu ili agenciji Unije u određenu svrhu nisu obuhvaćeni Pravilnikom o osoblju (vidjeti u tom smislu presudu od 15. travnja 2010., Gualtieri/Komisija, C-485/08 P, EU:C:2010:188, t. 83. i navedenu sudsku praksu).

124 Stoga se odredbe Pravilnika o osoblju koje se odnose na uznemiravanje dužnosnika i članova privremenog ili ugovornog osoblja Unije i na njihovu zaštitu u službenom svojstvu ne primjenjuju izravno na tužitelja.

125 Međutim, na članove osoblja koje u Misiju upućuju institucije Unije, čiji je status uređen Pravilnikom o osoblju, i one koje upućuju države članice moraju se, u skladu s Odlukom 2012/392, primjenjivati jednaka pravila kad je riječ o izvršavanju njihovih dužnosti na terenu. Opći je sud, na temelju načela jednakog postupanja, dužan po analogiji primijeniti na tužiteljevu situaciju odredbe Pravilnika o osoblju koje se odnose na uznemiravanje dužnosnika i članova privremenog ili ugovornog osoblja i njihovu zaštitu u službenom svojstvu, kao i sudsku praksu utvrđenu na temelju tih odredbi (vidjeti po analogiji presudu od 18. studenoga 2020., H/Vijeće, T-271/10 RENV II, EU:T:2020:548, t. 44. i navedenu sudsku praksu).

126 Naime, načelo jednakog postupanja, utvrđeno u članku 20. Povelje, opće je načelo prava Unije koje zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način i da se u različitim situacijama ne postupa na jednak način, osim ako je takvo postupanje objektivno opravdano (vidjeti presudu od 14. srpnja 2022., Komisija/VW i dr., C-116/21 P do C-118/21 P, C-138/21 P i C-139/21 P, EU:C:2022:557, t. 95. i navedenu sudsku praksu).

- 127 Zahtjev koji se odnosi na usporedivost situacija, radi određivanja postojanja povrede načela jednakog postupanja, treba ocijeniti na temelju svih elemenata koji ih obilježavaju i osobito vodeći računa o predmetu i cilju koji se nastoji postići aktom koji uspostavlja razliku o kojoj je riječ, pri čemu u tu svrhu treba uzeti u obzir načela i ciljeve područja kojem taj akt pripada. Pod uvjetom da situacije nisu usporedive, različito postupanje u dotičnim situacijama ne čini povredu prava na jednakost pred zakonom koje je utvrđeno u članku 20. Povelje (vidjeti presudu od 14. srpnja 2022., Komisija/VW i dr., C-116/21 P do C-118/21 P, C-138/21 P i C-139/21 P, EU:C:2022:557, t. 96. i navedenu sudsku praksu).
- 128 Prema tome, iako je točno da status članova osoblja koje u Misiju upućuju države članice nije uređen Pravilnikom o osoblju, za razliku od onoga članova osoblja koje upućuju institucije, ta razlika između situacija ne može objektivno opravdati to da se na prvonavedene članove osoblja, kada izvršavaju svoje dužnosti na terenu te se stoga nalaze u situaciji koja je usporediva sa situacijom drugonavedenih članova osoblja, ne primjenjuje jednaka razina zaštite i jednaka pravila zaštite od uznemiravanja.
- 129 Slijedom navedenog, tužitelj se, osim na članke 1. i 31. Povelje, može s uspjehom pozivati na članak 12.a Pravilnika o osoblju.
- *Definicija uznemiravanja i traženi standard dokazivanja*
- 130 Kao prvo, valja podsjetiti na to da se člankom 1. Povelje, s jedne strane, propisuje da je ljudsko dostojanstvo nepovredivo te se mora poštovati i štiti, a člankom 31. stavkom 1. Povelje, s druge strane, da svaki radnik ima pravo na radne uvjete kojima se čuvaju njegovo zdravlje, sigurnost i dostojanstvo.
- 131 Usto, člankom 12.a Pravilnika o osoblju određuje se da se dužnosnici suzdržavaju od svih oblika uznemiravanja ili spolnog uznemiravanja.
- 132 Konkretno, s jedne strane, pojam „uznemiravanje”, u smislu članka 12.a stavka 3. Pravilnika o osoblju, definira se kao „neprimjereno postupanje” koje se izražava fizičkim ponašanjem, usmenim ili pisanim izjavama, gestama ili drugim djelovanjem koje traje „tijekom određenog razdoblja, ponavlja se ili je sustavno”, što znači da uznemiravanje treba smatrati procesom koji se nužno odvija u nekom razdoblju i pretpostavlja postojanje ponovljenih ili neprekinutih postupanja koja su „namjerna”, za razliku od „slučajnih”. S druge strane, da bi bili obuhvaćeni pojmom „uznemiravanje”, to fizičko ponašanje, usmene ili pisane izjave, geste ili drugo djelovanje moraju imati takav učinak da štete osobnosti, dostojanstvu ili fizičkom ili psihičkom integritetu osobe (vidjeti presudu od 2. lipnja 2022., EM/Parlament, C-299/21 P, neobjavljenu, EU:C:2022:429, t. 102. i navedenu sudsku praksu).
- 133 Međutim, nije nužno dokazati da je predmetno fizičko ponašanje, usmene ili pisane izjave, geste ili drugo djelovanje počinjeno s namjerom nanošenja štete osobnosti, dostojanstvu ili fizičkom ili psihičkom integritetu osobe. Drugim riječima, postupanje se može odrediti kao uznemiravanje i ako nije dokazano da je uznemiravatelj namjeravao svojim postupanjem diskreditirati žrtvu ili namjerno pogoršati njezine radne uvjete. Dovoljno je da je to postupanje, ako je bilo namjerno, objektivno dovelo do takvih posljedica (vidjeti presudu od 20. listopada 2021., ZU/Komisija, T-671/18 i T-140/19, neobjavljenu, EU:T:2021:715, t. 57. i navedenu sudsku praksu).

- 134 Kao drugo, s obzirom na to da postupanje o kojem je riječ, na temelju članka 12.a stavka 3. Pravilnika o osoblju, mora biti neprimjereno, kvalifikacija „uznemiravanja” uvjetovana je time da je to postupanje objektivno dovoljno stvarno, u smislu da bi nepristran i razuman promatrač koji je uobičajeno osjetljiv i koji se našao u istim okolnostima predmetno postupanje ili djelovanje smatrao pretjeranim i podložnim kritici (vidjeti presudu od 20. listopada 2021., ZU/Komisija, T-671/18 i T-140/19, neobjavljenu, EU:T:2021:715, t. 58. i navedenu sudsku praksu).
- 135 Kao treće, uznemiravanje može, po samoj svojoj definiciji, biti posljedica niza različitih ponašanja koja, ako se promatraju zasebno, sama ne bi nužno činila uznemiravanje, ali koja se, kada se ocijene zajedno i u određenom kontekstu, mogu smatrati takvima, među ostalim zbog njihove brojnosti u određenom razdoblju. Zbog toga, kada se ispituje čine li ponašanja koja navodi tužitelj uznemiravanje, te činjenice valja ispitati i zasebno i zajedno kao elemente cjelokupnog radnog okruženja koje je stvoreno ponašanjem jednog člana osoblja prema drugom članu tog osoblja (vidjeti presudu od 20. listopada 2021., ZU/Komisija, T-671/18 i T-140/19, neobjavljenu, EU:T:2021:715, t. 59. i navedenu sudsku praksu).
- 136 Kao četvrto, svaka odluka koja je donesena u razdoblju za koje osoba tvrdi da je tijekom njega bila žrtva uznemiravanja, a čija se zakonitost nije osporavala, kao takva čini činjenični element koji može biti jedna od indicija o uznemiravanju koju treba uzeti u obzir, pri čemu nije potrebno ispitati zakonitost takve odluke, niti je istek rokova za njezino osporavanje prepreka tomu da sud utvrdi da je postojalo uznemiravanje. Stoga je na sudu da ocijeni može li se odluka kao činjenični element smatrati indicijom o uznemiravanju, uzimajući u obzir cjelokupan relevantni činjenični kontekst (vidjeti u tom smislu presudu od 30. lipnja 2021., FD/Zajedničko poduzeće Fusion for Energy, T-641/19, neobjavljenu, EU:T:2021:388, t. 44.).
- *Dužnost pružanja pomoći institucije, tijela, ureda ili agencije poslodavca u slučaju optužbi za uznemiravanje*
- 137 Valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, članak 24. Pravilnika o osoblju donesen kako bi se dužnosnike Unije zaštitilo od bilo kakvog uznemiravanja ili ponižavajućeg postupanja, među ostalim njihovih nadređenih ili njihovih kolega (vidjeti presudu od 9. prosinca 2020., GV/Komisija, T-705/19, neobjavljenu, EU:T:2020:590, t. 76. i navedenu sudsku praksu).
- 138 Tako tijelo za imenovanje ili tijelo ovlašteno za sklapanje ugovora o radu, kada mu se podnese, na temelju članka 90. stavka 1. Pravilnika o osoblju, zahtjev za pomoć u smislu članka 24. navedenog pravilnika, mora, u skladu sa svojom obvezom pružanja pomoći i ako je suočeno s događajem koji je nespojiv s redom i nesmetanošću službe, intervenirati svim potrebnim snagama i odgovoriti s brzinom i pažnjom koje zahtijevaju okolnosti konkretnog slučaja kako bi se utvrdile činjenice i, kada se utvrdi uzrok, pronašla prikladna rješenja. U tu svrhu dovoljno je da dužnosnik ili službenik koji od svoje institucije traži zaštitu dostavi *prima facie* dokaz o stvarnosti postupanja za koja tvrdi da im je izložen. U slučaju postojanja takvih elemenata, na instituciji, tijelu, uredu ili agenciji o kojoj je riječ jest da poduzme odgovarajuće mjere, osobito da provede upravnu istragu kako bi se utvrdile činjenice koje su dovele do pritužbe, u suradnji s njezinim podnositeljem, i, s obzirom na rezultate istrage, donese potrebne mjere, poput pokretanja stegovnog postupka protiv osobe na koju se odnosi pritužba ako uprava slijedom upravne istrage zaključi da postoji uznemiravanje (presude od 3. listopada 2019., DQ i dr./Parlament, T-730/18, EU:T:2019:725, t. 80. i od 14. srpnja 2021., AI/ECDC, T-65/19, EU:T:2021:454, t. 64.).

- 139 Konkretno, kada su iznesene optužbe za uznemiravanje, obveza pružanja pomoći sastoji se od obveze uprave da ozbiljno, brzo i povjerljivo ispita zahtjev za pomoć zbog takvog uznemiravanja i da podnositelja zahtjeva za pomoć obavijesti o ishodu tog zahtjeva (presuda od 3. listopada 2019., DQ/Parlament, T-730/18, EU:T:2019:725, t. 81.).
- 140 Naposljetku, kada odlučuje o razlogu koji se temelji na povredi članka 12.a Pravilnika o osoblju, Opći sud treba istražiti je li institucija, tijelo, ured ili agencija o kojoj je riječ počinila pogrešku u ocjeni činjenica s obzirom na definiciju uznemiravanja navedenu u toj odredbi, a ne očitu pogrešku u ocjeni tih činjenica (vidjeti presudu od 9. prosinca 2020., GV/Komisija, T-705/19, neobjavljenu, EU:T:2020:590, t. 81. i navedenu sudsku praksu).
- 141 Konkretno, osnovanost odluke kojom se odbija zahtjev za pomoć bez pokretanja upravne istrage sud treba ocijeniti s obzirom na elemente koje je predmetnoj instituciji, tijelu, uredu ili agenciji priopćio osobito podnositelj zahtjeva za pomoć (vidjeti u tom smislu presudu od 9. prosinca 2020., GV/Komisija, T-705/19, neobjavljenu, EU:T:2020:590, t. 82. i navedenu sudsku praksu).
- *Opseg nadzora Općeg suda u ovom predmetu*
- 142 Kako bi se odredio opseg nadzora koji se primjenjuje u ovom slučaju, Opći sud treba ocijeniti može li se izvješće od 29. srpnja 2017. izjednačiti s rezultatom upravne istrage u smislu sudske prakse navedene u točkama 138. i 141. ove presude, čija bi svrha bila utvrditi činjenice zbog kojih su podnesene prijave od 28. ožujka i 17. srpnja 2017.
- 143 Naime, ako to nije slučaj, na Općem je sudu da, u skladu s odredbama i načelima navedenima u točkama 130. do 141. ove presude, prilikom ispitivanja odgovarajućih dijelova ocijeni čine li četiri povrede koje tužitelj stavlja na teret voditelju Misije i njegovu zamjeniku indicije o uznemiravanju, a ne slučaj uznemiravanja, koje bi bile opravdavale pokretanje upravne istrage.
- 144 U tom pogledu, iz odluke od 10. travnja 2018. proizlazi da je izvješće od 29. srpnja 2017. sastavio službenik ESVD-ove službe CPCC u skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Kodeksa ponašanja, koji zapovjednika civilne operacije ovlašćuje da u slučaju prijave protiv voditelja Misije riješi predmet kao pitanje upravljanja bez pokretanja službenog stegovnog postupka, uz primjenu, po potrebi, postupka medijacije.
- 145 Stoga je jasno da je izvješće od 29. srpnja 2017. sastavljeno radi izvještavanja o pokušaju medijacije, a ne kako bi se utvrdilo, u okviru preliminarne ili stegovne istrage predviđene u članku 11. stavku 1. točkama (c) i (d) Kodeksa ponašanja, jesu li osnovane optužbe za uznemiravanje navedene u prijavama od 28. ožujka i 17. srpnja 2017.
- 146 To tumačenje potvrđuje činjenica da se medijator, u svojem izvješću od 29. srpnja 2017., nije izričito izjasnio o tome obilježavaju li činjenice koje tužitelj stavlja na teret voditelju Misije i njegovu zamjeniku uznemiravanje ili čine indicije o postojanju takve situacije.
- 147 Točno je da se iz zaključka izvješća od 29. srpnja 2017. može zaključiti da je medijator implicitno ocijenio da su određene činjenice koje tužitelj stavlja na teret Misiji, osobito one na koje se odnose četiri dijela istaknuta u potporu prvom tužbenom razlogu, indicije o uznemiravanju.

- 148 Naime, medijator u tom zaključku predlaže pomirbenu mjeru, odnosno privremeno raspoređivanje tužitelja u Bruxelles (Belgija) nakon ljetne stanke, upućujući izričito na nacionalna zakonodavstva u pogledu uznemiravanja te pravila primjenjiva na institucije Unije kojima se predviđa mogućnost neslužbene faze prije pokretanja službenog postupka, s obrazloženjem da u ovom slučaju postoje uvjeti za takvu neslužbenu fazu.
- 149 Međutim, Misija nije prihvatila osobnu ocjenu medijatora iz izvješća od 29. srpnja 2017.
- 150 Konkretno, valja istaknuti da je zapovjednik civilne operacije odlukom od 10. travnja 2018., koja je donesena nakon završetka tužiteljeva upućivanja u Misiju, obavijestio tužitelja o postupanju po prijavama od 28. ožujka i 17. srpnja 2017. kao pitanju upravljanja, u skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Kodeksa ponašanja, bez pokretanja preliminarne ili stegovne istrage ili službenog stegovnog postupka protiv voditelja Misije i njegova zamjenika.
- 151 Prema tome, valja utvrditi da je Misija time smatrala da optužbe za uznemiravanje iz prijave od 28. ožujka i 17. srpnja 2017. nisu osnovane ili da, u najmanju ruku, nisu dovoljno potkrijepljene da bi činile indicije koje opravdavaju pokretanje preliminarne ili stegovne istrage.
- 152 Stoga, budući da Misija, u odluci od 10. travnja 2018., nije odlučila provesti upravnu istragu kako bi provjerila osnovanost tužiteljevih optužbi te se izjasniti o mogućnosti da povrede koje tužitelj stavlja na teret voditelju Misije i njegovu zamjeniku obilježavaju uznemiravanje, takva je odluka, po svojim učincima, jednaka odbijanju zahtjeva za pomoć bez pokretanja upravne istrage, čiju osnovanost, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 141. ove presude, Opći sud treba ocijeniti s obzirom na elemente o kojima je tužitelj obavijestio Misiju.
- *Prvi dio, koji se odnosi na isključivanje tužitelja s tjednih političkih sastanaka između voditelja Misije i voditelja Delegacije*
- 153 U prilog tom dijelu tužitelj tvrdi, u biti, da je njegovo isključivanje s tjednih političkih sastanaka između voditelja Misije i voditelja Delegacije (u daljnjem tekstu: sastanci zapovjedništva) indicija o uznemiravanju koja je opravdavala pokretanje upravne istrage.
- 154 U tom pogledu, iz poruke elektroničke pošte od 26. svibnja 2017. proizlazi da je voditelj Misije zatražio od tužitelja da od tog datuma više ne sudjeluje na sastancima zapovjedništva.
- 155 Tako iz izvješća od 29. srpnja 2017. proizlazi da je tužitelj smatrao da je zbog njegova isključivanja sa sastanaka zapovjedništva izgubio izvor informacija važan za izvršavanje svojih dužnosti političkog savjetnika, da nije više mogao izvršavati svoju dužnost koordinacije s Delegacijom u svrhu sastavljanja izvješća o političkim pitanjima te da je to naštetilo njegovu ugledu.
- 156 Međutim, iz tog izvješća proizlazi i da je, kao prvo, odluka voditelja Misije od 26. svibnja 2017. navedena u točki 154. donesena uslijed njegova nezadovoljstva tužiteljem zbog njegove nepozornosti na tim tjednim sastancima i da su, kao drugo, ti sastanci bili politički osjetljivi te je voditelj Misije imao razloge da smatra da su informacije s tih sastanaka otkrivene talijanskim tijelima.
- 157 Točno je da je medijator, u svojem izvješću od 29. srpnja 2017., ocijenio da isključivanje tužitelja sa sastanaka zapovjedništva i odluka da bude pozvan samo na tjedne sastanke uprave nisu mogli biti trajni, s obzirom na njegove dužnosti političkog savjetnika i koordinacije u tom području, i da je bilo bolje da je tužitelj ostao povremeno uključen u sastanke zapovjedništva.

- 158 Međutim, kad je riječ o prvom razlogu isključivanja tužitelja sa sastanaka zapovjedništva, iz poruke elektroničke pošte koju je voditelj Misije uputio tužitelju 6. travnja 2017. također proizlazi da tužitelj nije davao nikakav doprinos na tim tjednim sastancima.
- 159 U tom pogledu, kao prvo, valja podsjetiti na to da se člankom 6. stavcima 2. i 3. Odluke 2012/392 određuje da voditelj Misije zapovijeda i provodi nadzor nad osobljem, timovima i jedinicama iz država koje daju doprinos te daje upute sveukupnom osoblju Misije radi njezina učinkovitog vođenja na terenu, preuzimajući na sebe koordinaciju Misije i svakodnevno upravljanje njome.
- 160 Usto, iz sudske prakse proizlazi da uprava ima široku diskrecijsku ovlast u pogledu organizacije službe (vidjeti u tom smislu presudu od 29. listopada 1981., Arning/Komisija, 125/80, EU:C:1981:248, t. 19.).
- 161 Tužitelj pak ne iznosi elemente koji bi mogli proturječiti tvrdnjama voditelja Misije da on nije davao nikakav doprinos sastancima zapovjedništva, tako da, s obzirom na široku diskrecijsku ovlast kojom je taj voditelj raspolagao i na zahtjev učinkovitosti naveden u članku 6. Odluke 2012/392, ne proizlazi da je njegova odluka da izuzme tužitelja od svakog sudjelovanja na tim sastancima bila, s obzirom na interes službe, pretjerana ili podložna kritici.
- 162 Kao drugo, iz članka 6. stavka 7. Odluke 2012/392 proizlazi i da voditelj Misije, ne dovodeći u pitanje zapovjedni lanac, dobiva političke smjernice na lokalnoj razini od voditelja Delegacije.
- 163 Stoga, s obzirom na to da je cilj sastanaka zapovjedništva u prvom redu bio da voditelj Delegacije prenese političke smjernice na lokalnoj razini, ne proizlazi da je tužitelj trebao nužno prisustvovati tim sastancima.
- 164 Kao treće, nije dokazano, niti se tvrdilo, da su sastanci zapovjedništva jedini komunikacijski kanal o političkim pitanjima koji postoji između Misije i Delegacije, tako da ne proizlazi da je isključivanje tužitelja s tih sastanaka bilo prepreka izvršavanju njegovih dužnosti u dijelu u kojem one podrazumijevaju koordinaciju u pogledu političkih pitanja s njegovim kolegom ili kolegama u Delegaciji.
- 165 Slijedom navedenog, a da nije potrebno ispitati drugi razlog odluke od 26. svibnja 2017. naveden u točki 156. ove presude, koji se temelji na nepoštovanju povjerljivosti tih sastanaka i na tužiteljevu otkrivanju određenih informacija talijanskim tijelima, ta odluka da ga se isključi sa sastanaka zapovjedništva ne može se, promatrana zasebno, smatrati indicijom o uznemiravanju u odnosu na tužitelja, tako da prvi dio treba odbiti kao neosnovan.

– Drugi dio, koji se odnosi na činjenicu da je tužitelj primio prvo pisano upozorenje 17. srpnja 2017., manje od jednog sata nakon prijave od istog dana

- 166 U okviru tog dijela tužitelj tvrdi, u biti, da to što mu je prvo pisano upozorenje dostavljeno manje od jednog sata nakon što je podnio prijavu od 17. srpnja 2017. čini indiciju o uznemiravanju u odnosu na njega.
- 167 Uvodno valja podsjetiti na to da se člankom 7. stavkom 1. Kodeksa ponašanja određuje da se član Misije koji je prijavio moguću povredu ne kažnjava zbog ili slijedom podnošenja te prijave, pod uvjetom da je postupao razumno i u dobroj vjeri.

- 168 U ovom slučaju, iz naznaka koje su pružile stranke proizlazi da je voditelj Misije 17. srpnja 2017. tužitelju uputio pisano upozorenje zbog tužiteljeva odnošenja s nepoštovanjem prema njemu na sastanku održanom 10. travnja 2017., prilikom kojeg je Misija primila političara jedne države članice. Naime, voditelj Misije je tužitelju prigovorio da je govorom tijela jasno izražavao svoje nezadovoljstvo zbog toga što mora voditi bilješke na tom sastanku, iako je to bio dužan, te da je upotrebljavao neprimjerenu mimiku i gestikulaciju svaki put kad bi voditelj Misije uzeo riječ.
- 169 Konkretno, to je prvo upozorenje tužitelju upućeno 17. srpnja 2017., manje od jednog sata nakon što je zapovjedniku civilne operacije poslao prijavu protiv voditelja Misije i njegova zamjenika zbog uznemiravanja.
- 170 Kao prvo, iz članka 11. Kodeksa ponašanja proizlazi da, na temelju izvješća o mogućoj povredi, tijelo koje je odgovorno za postupanje po navedenoj povredi mora donijeti odluku, na temelju koje će možda rješavati predmet kao pitanje upravljanja, u roku od deset radnih dana.
- 171 U ovom slučaju, budući da prvom pisanom upozorenju nije prethodio službeni stegovni postupak i da iz njegova naslova proizlazi da je „rukovoditeljske” prirode, i s obzirom na to da Misija nije navela drugu pravnu osnovu, valja utvrditi da je to upozorenje doneseno u skladu s člankom 11. točkom (b) Kodeksa ponašanja.
- 172 Kao drugo, iako iz izvješća od 29. srpnja 2017. proizlazi da je voditelj Misije pred medijatorom opravdao nepravodobno slanje prvog pisanog upozorenja uputama ESVD-ove službe CPCC koje su ga navele da odgodi to slanje, Misija nije pružila nikakav dokaz te prepiske na temelju kojeg bi se mogla utvrditi istinitost tog opravdanja. Usto, nije dokazala, niti je tvrdila, da je CPCC ili zapovjednik civilne operacije odobrio inicijativu voditelja Misije da tužitelju dostavi prvo pisano upozorenje 17. srpnja 2017.
- 173 Slijedom navedenog, čak i ako se pretpostavi da rok od deset radnih dana utvrđen člankom 11. točkom (b) Kodeksa ponašanja nije obvezujući, Misija ipak nije opravdala razloge zbog kojih je prvo pisano izvješće poslano 17. srpnja 2017., više od tri mjeseca nakon događaja koji je bio povod tom upozorenju, i manje od jednog sata nakon što je tužitelj podnio prijavu protiv voditelja Misije.
- 174 Kao treće, točno je da je prijavu od 17. srpnja 2017. tužitelj podnio porukom elektroničke pošte koja je upućena samo zapovjedniku civilne operacije i njegovu zamjeniku i da Misija tvrdi da voditelj Misije i njegov zamjenik nisu znali za tu prijavu u trenutku u kojem je podnesena.
- 175 Međutim, iako Opći sud ne može staviti na Misiju teret dokazivanja istinitosti njezinih tvrdnji, s obzirom na to da bi takav teret podrazumijevao da se od nje traži da podnese negativan dokaz, ne može ni zahtijevati od tužitelja da utvrdi je li i, ovisno o slučaju, na koji točno datum, zapovjednik civilne operacije obavijestio voditelja Misije o postojanju i, eventualno, sadržaju prijave od 17. srpnja 2017., jer ne postoje razlozi zbog kojih bi se smatralo da tužitelj raspolaže tim informacijama.
- 176 Tako, s obzirom na nepostojanje dokaza o točnom datumu na koji je zapovjednik civilne operacije obavijestio voditelja Misije o postojanju tužiteljeve prijave od 17. srpnja 2017. i o točnom sadržaju te obavijesti, valja najprije utvrditi da se Misija nije pozvala na odredbe koje bi stvarale prepreku slanju te obavijesti voditelju Misije ili njegovu zamjeniku.

- 177 Usto, Misija također nije Općem sudu priopćila točan datum na koji su zapovjednik civilne operacije ili CPCC obavijestili voditelja Misije o dolasku medijatora, a razumno je pretpostaviti da je voditelj Misije u trenutku slanja te obavijesti bio upoznat s postojanjem i, ovisno o slučaju, sadržajem prijave od 17. srpnja 2017.
- 178 Iz prethodno navedenog proizlazi da, s obzirom na to da Misija nije opravdala nepravodobnost sastavljanja prvog upozorenja, ni u pogledu roka predviđenog člankom 11. Kodeksa ponašanja ni u pogledu protoka vremena od nastanka činjenica koje su bile povod tom upozorenju, te da ne postoje naznake o točnom datumu na koji je voditelj Misije saznao za prijavu od 17. srpnja 2017., dostavljanje tog upozorenja manje od jednog sata nakon te prijave može se smatrati pretjeranim ili podložnim kritici.
- 179 Naime, ono se može tumačiti na način da se time tužitelja nastoji kazniti zbog navedene prijave, protivno zahtjevima predviđenima člankom 7. Kodeksa ponašanja, te stoga, promatrano zasebno, čini indiciju o uznemiravanju.
- 180 Slijedom toga, valja prihvatiti drugi dio ovog tužbenog razloga.
- *Treći dio, koji se odnosi na zahtjev koji je tužitelj primio 27. srpnja 2017. kojim se tražilo da ispuni obrazac za ocjenu uspješnosti u obavljanju poslova u svrhu produljenja njegova upućivanja*
- 181 U okviru tog dijela tužitelj tvrdi, u biti, da trenutak u kojem je služba za ljudske resurse odlučila pokrenuti postupak ocjene njegove uspješnosti u obavljanju poslova, na dan 27. srpnja 2017., dan nakon odlaska medijatora, čini indiciju o njegovu uznemiravanju.
- 182 Konkretno, iz izvješća od 29. srpnja 2017. proizlazi da je tužitelj smatrao da postupak ocjene uspješnosti u obavljanju poslova nije bio predviđen pravilima o upravljanju osobljem misije i da je jedini cilj pokretanja tog postupka u pogledu njega bio da ga se izbacila iz službe.
- 183 U tom pogledu, iz spisa proizlazi da je voditelj Misije 6. travnja 2017. odlučio pokrenuti postupak u svrhu sastavljanja izvješća o ocjeni uspješnosti u obavljanju poslova (izvješće PER) u pogledu tužitelja i da se on tomu protivio s obrazloženjem, u biti, da taj postupak na dan 13. srpnja 2022. nije bio formalno predviđen revidiranim planom operacije (u daljnjem tekstu: OPLAN) misije.
- 184 Zatim je, 27. srpnja 2017., službenik službe za ljudske resurse tužitelju uputio nacrt izvješća PER koji je on trebao ispuniti, s novim rokom 4. kolovoza 2017. Međutim, tužitelj je ponovno odbio ispuniti svoje izvješće PER s obrazloženjem da je taj novi postupak preuranjen s obzirom na to da njegovo upućivanje treba završiti 14. travnja 2018. Voditelj službe za ljudske resurse je tada tužitelju objasnio da se taj postupak odnosi na sve članove osoblja misije čije upućivanje treba završiti do 30. travnja 2018. i da će, ako u njemu ne bude sudjelovao, njegovo radno mjesto biti proglašeno slobodnim.
- 185 Naposljetku, voditelj službe za ljudske resurse ponovno je 23. kolovoza 2017. stupio u kontakt s tužiteljem još jednom tražeći od njega da dostavi ispunjeno izvješće PER. Tužitelj je ponovno odbio taj zahtjev s obrazloženjem da ne traži produljenje svojeg upućivanja od travnja 2018.

- 186 Uvodno, valja pojasniti da je u skladu s člankom 7. Priloga IX. OPLAN-u, koji se odnosi na ljudske resurse, uvjet za produljenje upućivanja upućenog člana osoblja suglasnost voditelja misije, koja se daje na temelju zahtjeva dotičnog člana osoblja u tu svrhu koji se podnosi tri mjeseca prije završetka tekućeg razdoblja upućivanja i povoljnog izvješća PER koji sastavlja osoba izravno nadređena tom članu osoblja.
- 187 Usto, člankom 10. Priloga IX. OPLAN-u predviđa se da se izvješće PER redovito sastavlja za sve članove osoblja, osobito prije njihova konačna odlaska iz misije.
- 188 Naposljetku, Misija se pozvala na dokument pod naslovom „Smjernice za ocjenu uspješnosti u obavljanju poslova u misijama ZSOP-a”, iz kojeg proizlazi da se sastavljanje izvješća PER sustavno provodi prije odlaska iz misije člana osoblja o kojem je riječ, da je ono čvrsto preporučljivo na kraju svakog razdoblja upućivanja ili ugovora, poželjno na kraju razdoblja od šest mjeseci u slučaju početnog raspoređivanja člana osoblja na razdoblje od jedne godine i moguće u svakom trenutku u kojem se to smatra potrebnim te u slučaju promjene nadređene osobe ili promjena u uspješnosti obavljanja poslova dotičnog člana osoblja, a u dogovoru sa službom za ljudske resurse.
- 189 Kao prvo, valja utvrditi da, iako mogućnost ocjene osoblja Misije u slučaju promjene nadređene osobe ili promjena u uspješnosti u obavljanju poslova dotičnog člana osoblja nije izričito predviđena u Prilogu IX. OPLAN-u, ne proizlazi da je to pravno pravilo prepreka takvoj praksi, s obzirom na to da se u članku 10. tog priloga ne navode sve situacije u kojima članovi misije trebaju biti ocijenjeni.
- 190 Usto, tužitelj se nije pozvao na neko drugo pravno pravilo koje bi bilo prepreka tomu da voditelj misije ocijeni njegovu uspješnost u obavljanju poslova.
- 191 Naprotiv, iz članka 6. Odluke 2012/392 i sudske prakse navedene u točki 160. ove presude može se zaključiti da voditelj misije ima široku diskrecijsku ovlast u donošenju odluke da sastavi izvješće PER nekog od svojih podređenih ako smatra da je taj postupak nužan za učinkovitost njegova rada na terenu.
- 192 Stoga se ne može smatrati da je, u načelu, odluka voditelja misije od 6. travnja 2017. da provede ocjenu tužiteljeve uspješnosti u obavljanju poslova bila pretjerana ili podložna kritici s obzirom na interes službe, tim više što iz rasprave proizlazi da je ocjena tužiteljeve uspješnosti u obavljanju poslova posljednji put provedena u lipnja 2016.
- 193 Kao drugo, međutim, iz novog zahtjeva službe za ljudske resurse od 27. srpnja 2017. kojim se od tužitelja tražilo da ispuni svoje izvješće PER proizlazi da se taj zahtjev nije odnosio na odluku voditelja Misije od 6. travnja 2017., navedenu u točkama 183. i 192. ove presude, nego na potrebu da se zabilježe zahtjevi za produljenje upućivanja i predvide eventualna slobodna radna mjesta u odnosu na sve članove osoblja upućene u Misiju do 30. travnja 2018., kako bi se objavili oglasi za radna mjesta članova osoblja čiji je upućivanje trebalo završiti na potonji datum.
- 194 Međutim, iako se ne osporava da se ta odluka nije odnosila samo na tužitelja, ni Misija nije opravdala razloge zbog kojih je služba za ljudske resurse pokrenula taj postupak već 27. srpnja 2017., dok iz članka 7. Priloga IX. OPLAN-u, koji se odnosi na ljudske resurse, proizlazi da postupak ocjene članova osoblja koji žele tražiti produljenje svojeg upućivanja u misiju treba pokrenuti kada oni podnesu zahtjev u tu svrhu, najkasnije tri mjeseca prije završetka upućivanja, što je, kad je riječ o tužitelju, bilo 14. siječnja 2018.

- 195 Kao treće, valja utvrditi da je zahtjev službe za ljudske resurse naveden u točkama 184. i 193. ove presude poslan već dan nakon odlaska medijatora.
- 196 Međutim, razumno se može smatrati da prijave od 28. ožujka i 17. srpnja 2017. i odluka zapovjednika civilne operacije od 20. srpnja 2017. da se na lice mjesta pošalje medijator već 25. srpnja 2017. od Misije su, dok čeka na zaključke medijatora, iziskivale da u odnosu na tužitelja postupa s oprezom, što se osobito nalaže načelom dobre uprave.
- 197 Naime, osim što je ta obveza postupanja s oprezom dio načela dobre uprave, utvrđenog u članku 41. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 16. lipnja 2022., SGL Carbon i dr./Komisija, C-65/21 P i C-73/21 P do C-75/21 P, EU:C:2022:470, t. 30. i navedenu sudsku praksu), te osobito obveze dužne pažnje, ona se nalagala i u ovom slučaju zbog članka 7. Kodeksa ponašanja, kojim se Misiji zabranjuje da kazni svojeg člana koji je prijavio moguću povredu zbog ili slijedom podnošenja te prijave.
- 198 Tako iz izvješća od 29. srpnja 2017. proizlazi da je medijator smatrao da je mjera službe za ljudske resurse kojom je 27. srpnja 2017., odnosno odmah nakon njegove nadzorne misije na licu mjesta, pokrenut postupak ocjene tužitelja neprikladna i da je poduzeta preuranjeno u odnosu na uobičajenu praksu.
- 199 U tom kontekstu, može se smatrati da je odluka da se pokrene postupak tužiteljeve ocjene na sam dan nakon odlaska medijatora, ne čekajući njegove zaključke i više od devet mjeseci prije završetka tužiteljeva upućivanja, u specifičnim okolnostima u kojima je ona donesena, pretjerana ili podložna kritici.
- 200 Naime, takvo se pokretanje može tumačiti na način da se time tužitelja želi izbaciti iz misije na kraju razdoblja njegova upućivanja ne čekajući prijedloge medijatora, tako da ta odluka, promatrana zasebno, čini indiciju o uznemiravanju.
- 201 Slijedom navedenog, valja prihvatiti treći dio.
- *Četvrti dio, koji se odnosi na činjenicu da je tužitelju poslan ažurirani izračun dana njegova godišnjeg odmora slijedom zahtjeva službe za ljudske resurse da opravda neodobrene izostanke s posla*
- 202 Tužitelj se u okviru tog dijela žali na reakciju voditelja službe za ljudske resurse u pogledu njegova zakašnjelog povratka s dopusta u lipnju 2017.
- 203 U tom pogledu, iz poruke elektroničke pošte od 28. srpnja 2017. upućene zapovjedniku civilne operacije proizlazi da je tužitelj prijavu od 17. srpnja 2017. dopunio razmjenom poruka elektroničke pošte između njega i voditelja službe za ljudske resurse u pogledu njegova povratka s dopusta u lipnju 2017. nakon prvotno predviđenog roka.
- 204 Konkretno, iz tih poruka elektroničke pošte proizlazi da je tužitelj primio dopis kojim se od njega tražilo da opravda razloge zbog kojih se s dopusta vratio 3. srpnja 2017., a ne kao što je prvotno određeno, u četvrtak 29. lipnja 2017. U poruci elektroničke pošte od 24. srpnja 2017. tužitelj se pozvao na „osobne razloge” te je naveo da je zamolio kolege da obavijeste Misiju, s obzirom na to da nije bio u mogućnosti sam to učiniti. Zatim je, porukom elektroničke pošte od 27. srpnja 2017., voditelj službe za ljudske resurse tužitelju poslao „ažurirani izračun dana godišnjeg odmora” u kojem su bili navedeni dani 29. i 30. lipnja 2017., pri čemu je u kopiju stavio, među ostalim,

voditelja Misije i njegova zamjenika. Tužitelj je tada naveo da nije tražio taj dokument i da želi znati zašto je njegov sugovornik stavio u kopiju druge adresate, s obzirom na to da je bila riječ o dokumentu koji je smatrao strogo povjerljivim.

- 205 Kao prvo, pokazalo se da je zahtjev službe za ljudske resurse za opravdanje dopusta nosio datum 24. srpnja 2017. te je bio dostavljen tužitelju isti dan, tako da je poslan dan prije dolaska medijatora.
- 206 Međutim, iz spisa ne proizlazi da je tužitelj medijatoru skrenuo pozornost na taj zahtjev za opravdanje dopusta tijekom dvostranih sastanaka s njime 25. i 26. srpnja 2019., iako je to mogao učiniti.
- 207 Stoga valja utvrditi da tužitelj nije smatrao da je zahtjev za opravdanje dopusta od 24. srpnja 2017. indicija o uznemiravanju u odnosu na njega, ali da je smatrao da je takvu indiciju činilo slanje ažuriranog izračuna dana godišnjeg odmora od 27. srpnja 2017.
- 208 Kao drugo, također valja istaknuti da se tužitelj vratio s dopusta sa zakašnjenjem u svibnju 2017. i da je isto tako postupio u kolovozu 2017., ne poštujući interna pravila o zahtjevima za dopust.
- 209 Kao treće, valja utvrditi da, ne dovodeći u pitanje postojanje obveze dužne pažnje i, osobito, obveze postupanja s oprezom navedene u točki 197. ove presude dok se čekalo na zaključke medijatora, članci 1. i 31. Povelje, članak 12.a Pravilnika o osoblju ni, u ovom slučaju, odredbe Priloga IX. OPLAN-u i odredbe Kodeksa ponašanja nisu Misiji nalagali da tužitelja izuzme iz postupaka upravljanja ljudskim resursima Misije samo zbog toga što je podnio prijave zbog uznemiravanja protiv voditelja Misije i njegova zamjenika.
- 210 Stoga prijave od 28. ožujka i 17. srpnja 2017. nisu mogle biti prepreka tomu da služba za ljudske resurse, pod nadzorom voditelja Misije i njegova zamjenika, tužitelju uputi, 27. srpnja 2017., slijedom neodobrenog izostanka s posla na dane 29. i 30. lipnja 2017., obrazac s ažuriranim izračunom dana njegova godišnjeg odmora, i to zbog toga što je takav dokument načelno nužan da bi se s preciznošću odredila prava dotičnog člana osoblja na godišnji odmor u preostalom dijelu tekuće godine.
- 211 Slijedom navedenog, to što je služba za ljudske resurse tužitelju poslala, 27. srpnja 2017., ažurirani izračun dana njegova godišnjeg odmora ne može se smatrati, promatrano zasebno, radnjom koja je pretjerana ili podložna kritici koja može činiti indiciju o uznemiravanju u odnosu na njega, tako da četvrti dio treba odbiti kao neosnovan.

– Sveobuhvatna i kontekstualna ocjena postupanjâ koja tužitelj stavlja na teret voditelju Misije i njegovu zamjeniku

- 212 U skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 135. ove presude, Opći sud treba provesti sveobuhvatnu i kontekstualnu ocjenu postupanja koja tužitelj stavlja na teret voditelju Misije i njegovu zamjeniku.
- 213 U tom pogledu, iz poruke elektroničke pošte koju je voditelj Misije uputio tužitelju 6. travnja 2017. proizlazi da je voditelj Misije talijanskim tijelima i zapovjedniku civilne operacije priopćio svoju želju za repatrijacijom tužitelja zbog gubitka povjerenja, povezanog s navodnim povredama poslovne tajne koje je potonji počinio.

- 214 Točno je da se člankom 8. Priloga IX. OPLAN-u voditelju Misije dopušta da donese odluku o završetku upućivanja člana osoblja prije predviđenog datuma, osobito zbog disciplinskih razloga, u skladu s Kodeksom ponašanja, ili zbog nesposobnosti dotičnog člana osoblja da poštuje osnovne zahtjeve Misije.
- 215 Međutim, iz spisa ne proizlazi da je Misija tražila od talijanskih tijela da se tužiteljevo upućivanje završi prije isteka njegova razdoblja niti da je pokrenula postupak predviđen u članku 8. Priloga IX. OPLAN-u.
- 216 Naime, Misija je u odgovoru na pitanje postavljeno na raspravi pojasnila da postupak prijevremenog prestanka upućivanja predviđen u članku 8. Priloga IX. OPLAN-u podrazumijeva određenu birokraciju i zahtijeva osnivanje odbora zaduženog za ocjenu položaja člana osoblja o kojem je riječ te razloga zbog kojih je voditelj Misije predvidio prijevremeni prestanak njegova upućivanja.
- 217 Tako je cjelokupno radno okruženje u kojem je došlo do nastanka činjenica koje navodi tužitelj bilo obilježeno namjerom voditelja Misije, kako ona proizlazi iz poruke elektroničke pošte od 6. travnja 2017., navedene u točki 213. ove presude, da se tužitelja udalji a da se pritom ne provede postupak predviđen u članku 8. priloga IX. OPLAN-u.
- 218 S jedne je strane pak postojanje takvog konteksta moglo potvrditi tužiteljevu ocjenu činjenica koje stavlja na teret voditelju Misije i njegovu zamjeniku u okviru drugog i trećeg dijela, za koje je Opći sud smatrao da čine indicije o uznemiravanju. S druge strane, činjenice koje tužitelj stavlja na teret voditelju Misije i njegovu zamjeniku u okviru prvog i četvrtog dijela, za koje je Opći sud smatrao da, promatrane zasebno, ne čine indicije o uznemiravanju, same su se mogle činiti takvima s obzirom na navedeni kontekst, osobito zbog toga što su sve te činjenice nastale u ograničenom vremenskom razdoblju.
- 219 Slijedom navedenog, tužitelj opravdano tvrdi da je Misija, kada je odlučila da neće pokrenuti upravnu istragu slijedom optužbi za uznemiravanje, povrijedila članak 1. i članak 31. stavak 1. Povelje te članak 12.a Pravilnika o osoblju te prvi tužbeni razlog valja u cijelosti prihvatiti.

Drugi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi prava na dobru upravu i dužnosti brižnog postupanja

- 220 Tužitelj u okviru tog tužbenog razloga tvrdi da tri navodne povrede koje su navedene u točki 79. ove presude i koje, za potrebe ove presude, treba smatrati dijelovima u prilog ovom tužbenom razlogu čine povrede prava na dobru upravu i dužnosti brižnog postupanja.
- 221 Misija osporava osnovanost tužiteljevih tvrdnji.
- 222 Prije nego što ispita ta tri dijela, Opći sud treba ocijeniti može li se tužitelj s uspjehom pozivati na povredu dužnosti brižnog postupanja i, ako može, razlikuje li se sadržaj te obveze od prava na dobru upravu.

– *Primjenjivost dužnosti brižnog postupanja na spor*

- 223 Valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, dužnost brižnog postupanja uprave prema njezinim članovima osoblja odražava ravnotežu uzajamnih prava i obveza koji su u Pravilniku o osoblju stvoreni između članova osoblja javne službe i njihove uprave. Zajedno s načelom dobre uprave, ta ravnoteža među ostalim podrazumijeva da uprava, kada odlučuje o položaju dužnosnika, uzima u obzir sve elemente koji mogu utjecati na njezinu odluku i da pritom ne vodi računa samo o interesu službe, nego i o interesu dužnosnika o kojem je riječ (vidjeti rješenje od 31. ožujka 2022., Barata/Parlament, C-305/21 P, neobjavljeno, EU:C:2022:253, t. 7. i 8. (stajalište nezavisnog odvjetnika, t. 14. i navedenu sudsku praksu)).
- 224 Međutim, kao što to proizlazi iz točaka 125. do 129. ove presude, načelo jednakog postupanja nalaže da se određene odredbe Pravilnika o osoblju i sudska praksa specifična za područje javne službe u Uniji po analogiji primijene na slučaj nacionalnih članova osoblja upućenih u tijelo, ured ili agenciju kao što je Misija, kada se ti članovi osoblja nalaze u situaciji koja je usporediva sa situacijom članova osoblja na koje se primjenjuje Pravilnik o osoblju i kada razlika između njihovih situacija ne može objektivno opravdati to da se na prvonavedene članove osoblja, kada izvršavaju svoje dužnosti na terenu, ne primjenjuje jednaka razina zaštite i jednaka pravila zaštite kao i na drugonavedene.
- 225 Isto vrijedi osobito za dužnost brižnog postupanja institucije, tijela, ureda ili agencije Unije koja je poslodavac u odnosu na njezine dužnosnike i službenike (vidjeti u tom smislu presudu od 18. studenoga 2020., H/Vijeće, T-271/10 RENV II, EU:T:2020:548, t. 105. i navedenu sudsku praksu).
- 226 Slijedom navedenog, tužitelj se može s uspjehom pozivati na dužnost brižnog postupanja.

– *Opseg dužnosti brižnog postupanja i prava na dobru upravu*

- 227 Valja podsjetiti na to da se tužitelj u biti žali, u okviru prvog dijela, da Misija nije u razumnom roku postupila po njegovim pritužbama od 8. ožujka 2017. i njegovim prijavama od 28. ožujka i 17. srpnja 2017., u okviru drugog dijela, da nije bio upoznat s utvrđenjima i preporukom iz izvješća od 29. srpnja 2017. i, u okviru trećeg dijela, da Misija nije postupila u skladu s preporukama medijatora.
- 228 U tom pogledu, člankom 41. stavkom 1. Povelje određuje se da svatko ima pravo da institucije, tijela, uredi i agencije Unije njegove predmete obrađuju nepristrano, pravično i u razumnom roku. Usto, člankom 41. stavkom 2. točkom (a) Povelje predviđa se da pravo na dobru upravu uključuje pravo svake osobe na saslušanje prije poduzimanja bilo kakve pojedinačne mjere koja bi na nju mogla nepovoljno utjecati.
- 229 Međutim, dužnost brižnog postupanja, kako je definirana u sudskoj praksi, ne uključuje obvezu institucije, tijela, ureda ili agencije Unije koja je poslodavac da odluči o položaju ili zahtjevu nekog od svojih članova osoblja u razumnom roku ili nakon njegova saslušanja, niti, konkretno, obvezu praćenja preporuka koje je slijedom pritužbe zbog uznemiravanja iznio imenovani medijator.

- 230 Usto, iz sudske prakse ne proizlazi izravna ili izričita veza između, s jedne strane, dužnosti brižnog postupanja i, s druge strane, obveze ispitivanja zahtjeva, konkretno pritužbe zbog uznemiravanja, u razumnom roku, prava na saslušanje i eventualne obveze praćenja preporuka koje je slijedom pritužbe zbog uznemiravanja iznio imenovani medijator.
- 231 Točno je da iz sudske prakse proizlazi da dužnost brižnog postupanja odgovara zahtjevu veće odgovornosti institucija, tijela, ureda ili agencija Unije kada djeluju kao poslodavci (vidjeti u tom smislu presudu od 14. prosinca 2022., SU/EIOPA, T-296/21, EU:T:2022:808, t. 73. i navedenu sudsku praksu).
- 232 Međutim, u ovom slučaju, tužitelj nije točno odredio prirodu obveza koje bi, u ovom predmetu, Misija imala na temelju dužnosti brižnog postupanja i koje bi se razlikovale od onih koje proizlaze iz prava na dobru upravu.
- 233 Stoga valja utvrditi da ovaj tužbeni razlog, u dijelu u kojem se temelji na mogućoj povredi dužnosti brižnog postupanja, nije dovoljno pojašnjen da bi se ocijenila njegova osnovanost te ga s obzirom na to treba odbaciti kao nedovoljno precizan i nedopusšten u skladu s člankom 76. točkom (d) Poslovnika.
- *Prvi dio, koji se temelji na tome da se po pritužbama od 8. ožujka 2017. i prijavama od 28. ožujka i 17. srpnja 2017. nije postupilo u razumnom roku*
- 234 Tužitelj u okviru tog dijela u biti tvrdi da Misija nije postupila po njegovim pritužbama od 8. ožujka 2017. i prijavama od 28. ožujka i 17. srpnja 2017. u razumnom roku, iako joj se obratio još u ožujku 2017., da je medijator podnio svoje izvješće 29. srpnja 2017. i da je Misija tužitelju odgovorila tek 10. travnja 2018.
- 235 Kao prvo, valja podsjetiti na to da je tužitelj 8. ožujka 2017. uputio voditelju Misije dvije pritužbe, od kojih jednu zbog uznemiravanja koje je nad njim provodio kolega, nakon čega je, 28. ožujka 2017., podnio prijavu zapovjedniku civilne operacije kako bi on ispitao te dvije pritužbe.
- 236 Međutim, zamjenik voditelja Misije obustavio je postupak po prvoj pritužbi zbog uznemiravanja od 8. ožujka 2017., o čemu je tužitelj obaviješten porukom elektroničke pošte od 24. ožujka 2017.
- 237 Stoga se ne može smatrati da prva pritužba nije bila ispitana u razumnom roku.
- 238 Zatim, kad je riječ o drugoj pritužbi od 8. ožujka 2017., iz dokumenata koje je podnijela Misija proizlazi da je 20. ožujka 2017. voditelj Misije tražio od zapovjednika civilne operacije da primijeni članak 10. Kodeksa ponašanja kako bi zamjenik zapovjednika civilne operacije neopozivo uzeo u rad ispitivanje te pritužbe, što je zapovjednik civilne operacije prihvatio i o čemu je tužitelj obaviješten 30. ožujka 2017. Zamjenik zapovjednika civilne operacije podnio je 24. travnja 2017. izvješće o preliminarnoj istrazi te je, porukom elektroničke pošte od 15. svibnja 2017., obavijestio voditelja Misije da je, u skladu s Kodeksom ponašanja, odlučio riješiti tu pritužbu kao pitanje upravljanja, bez poduzimanja službenog stegovnog postupka.
- 239 Tom je porukom elektroničke pošte zamjenik zapovjednika civilne operacije osobito podsjetio voditelja Misije na nužnost toga da svi članovi Misije poštuju primjenjive odredbe u pogledu sigurnosti te je od njega tražio da vodi računa o poštovanju te obveze.

- 240 Tužitelj je 29. svibnja 2017. telefonski obaviješten o ishodu druge pritužbe od 8. ožujka 2017., tako da se ne može smatrati ni da je rok u kojem se postupilo po toj pritužbi, odnosno malo više od dva mjeseca, bio nerazuman.
- 241 Kao drugo, tužitelj je podnio prvu prijavu 28. ožujka 2017. kako bi zapovjednik civilne operacije osigurao da se ispituju dvije pritužbe od 8. ožujka 2017.
- 242 Međutim, kad je riječ o drugoj pritužbi od 8. ožujka 2017., iz točke 238. ove presude proizlazi da je na dan 28. ožujka 2017. bilo u tijeku ispitivanje te pritužbe i da je tu pritužbu zamjenik zapovjednika civilne operacije doista ispitao 15. svibnja 2017.
- 243 Prema tome, zapovjednik civilne operacije nije trebao intervenirati u rješavanje te pritužbe, tim više što iz Kodeksa ponašanja ne proizlazi da on ima takvu ovlast u odnosu na prijave podnesene voditelju Misije ili njegovu zamjeniku.
- 244 Naposljetku, kad je riječ o prvoj pritužbi zbog uznemiravanja od 8. ožujka 2017., iz odredbi Kodeksa ponašanja ne proizlazi ni da zapovjednik civilne operacije može izmijeniti odluku voditelja Misije ili njegova zamjenika da se obustavlja postupak po pritužbi člana osoblja u vezi s mogućom povredom sigurnosnih pravila primjenjivih na Misiju.
- 245 Slijedom navedenog, prijava od 28. ožujka 2017. kojom se tražilo da zapovjednik civilne operacije odluči o prvoj pritužbi od 8. ožujka 2017. nije mogla dovesti do početka tijeka novog roka za ispitivanje.
- 246 Kao treće, kad je riječ o prijavi zbog uznemiravanja protiv voditelja Misije i njegova zamjenika koju je tužitelj podnio zapovjedniku civilne operacije 17. srpnja 2017., valja podsjetiti na to da je tužitelj već 20. srpnja 2017. obaviješten o dolasku medijatora tijekom predstojećeg tjedna i da je medijator sastavio svoje izvješće 29. srpnja 2017.
- 247 Konkretno, medijator je u svojim zaključcima čvrsto preporučio da se u toj fazi ne pokreće službena istraga kako je predviđena Kodeksom ponašanja, u skladu s mogućnošću predviđenom u članku 11. točki (b) tog kodeksa, kojim se Misiji omogućuje da postupi po prijavi kao pitanju upravljanja bez pokretanja službenog stegovnog postupka i da po potrebi u vezi s tom prijavom provede postupke medijacije.
- 248 U tim okolnostima, valja utvrditi da je prijava od 17. srpnja 2017. zbog uznemiravanja bila predmet početnog ispitivanja koje je dovršeno 29. srpnja 2017. i da trajanje tog ispitivanja nije bilo nerazumno dugo.
- 249 Slijedom navedenog, prvi dio ovog tužbenog razloga valja odbiti kao neosnovan.
- *Drugi dio, koji se temelji na činjenici da tužitelj nije obaviješten o utvrđenjima i preporuci iz izvješća od 29. srpnja 2017.*
- 250 U okviru tog dijela tužitelj Misiji prigovara da ga nije obavijestila o utvrđenjima i preporuci iznesenima u izvješću od 29. srpnja 2017.

- 251 U tom pogledu, iz sudske prakse proizlazi da se, u okviru postupka ispitivanja zahtjeva za pomoć ili prijave zbog uznemiravanja, osoba koja je navodno žrtva takvog uznemiravanja može pozvati na pravo na saslušanje na temelju načela dobre uprave (vidjeti u tom smislu presudu od 4. lipnja 2020., ESVD/De Loecker, C-187/19 P, EU:C:2020:444, t. 66. i navedenu sudsku praksu).
- 252 Usto, člankom 41. Povelje, u njegovu stavku 2., određuje se da pravo na dobru upravu uključuje pravo svake osobe na saslušanje prije poduzimanja bilo kakve pojedinačne mjere koja bi na nju mogla nepovoljno utjecati, pravo svake osobe na pristup svojem spisu, uz poštovanje zakonitih interesa povjerljivosti te profesionalne i poslovne tajne te obvezu uprave da obrazloži svoje odluke.
- 253 Konkretnije, pravo na saslušanje jamči svakoj osobi mogućnost da na smislen i učinkovit način iznese svoje mišljenje u upravnom postupku i prije donošenja bilo koje odluke koja bi mogla nepovoljno utjecati na njezine interese (vidjeti presudu od 25. lipnja 2020., HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, t. 58. i navedenu sudsku praksu).
- 254 Tako iz sudske prakse proizlazi da, u okviru sporova o uznemiravanju koji uključuju dužnosnike ili službenike Unije, osoba koja je podnijela pritužbu zbog uznemiravanja ima pravo, kako bi mogla učinkovito iznijeti svoja očitovanja dotičnoj instituciji, prije nego što ona donese svoju odluku, da joj se dostavi barem sažetak izjava osobe optužene za uznemiravanje i različitih saslušanih svjedoka tijekom istrage, pri čemu joj se taj sažetak, po potrebi, treba dostaviti uz poštovanje načela zaštite povjerljivosti (vidjeti u tom smislu presudu od 25. lipnja 2020., HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, t. 60. i navedenu sudsku praksu).
- 255 Tomu je tako s obzirom na to da su te izjave korištene u izvješću podnesenom tijelu koje je donijelo odluku da ne uvaži pritužbu, i koje sadržava preporuke na kojima je to tijelo temeljilo svoju odluku (vidjeti u tom smislu presudu od 25. lipnja 2020., HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, t. 60. i navedenu sudsku praksu).
- 256 Kako bi se zajamčila povjerljivost iskaza svjedoka i ostvarenje ciljeva koji se time štite, osiguravajući istovremeno da dužnosnik ili službenik koji je podnio zahtjev za pomoć zbog uznemiravanja bude na odgovarajući način saslušan prije donošenja odluke koja bi na njega negativno utjecala, moguće je pribjeći određenim tehnikama poput anonimizacije, odnosno otkrivanju bitnog sadržaja svjedočenja u obliku sažetka ili pak skrivanjem određenih dijelova sadržaja tih svjedočenja (vidjeti u tom smislu presudu od 25. lipnja 2020., HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, t. 66. i navedenu sudsku praksu).
- 257 U ovom se slučaju ne osporava da tužitelj, iako ga je medijator doista saslušao prilikom njegova posjeta na licu mjesta 25. i 26. srpnja 2017., nije bio upoznat ni sa sadržajem izjava voditelja misije i njegova zamjenika ni sa sadržajem izjava drugih svjedoka koje je medijator saslušao.
- 258 Usto, isto se tako ne osporava da tužitelj nije bio upoznat s preporukom koju je medijator namjeravao dati zapovjedniku civilne operacije.
- 259 Međutim, budući da je zapovjednik civilne operacije odluku od 10. travnja 2018. donio na temelju izvješća od 29. srpnja 2017. i s obzirom na preporuku iznesenu u njemu, morao je osigurati poštovanje tužiteljeva prava na saslušanje pružajući mu priliku da iznese svoja očitovanja o tom izvješću i eventualno podnese dodatne informacije prije nego što je on donio tu odluku. Naime, tužiteljevo saslušanje moglo je navesti zapovjednika civilne operacije da donese drukčiji zaključak, odnosno odluku da pokrene upravnu istragu (vidjeti u tom smislu presudu od 4. lipnja 2020., ESVD/De Loecker, C-187/19 P, EU:C:2020:444, t. 73.).

- 260 Usto, da je tužitelj bio obaviješten o preporuci medijatora iz izvješća od 29. srpnja 2017., bio bi se mogao, nakon što je utvrdio da se nije postupilo u skladu s tom preporukom, pozvati na nju pred Misijom, osobito kako bi osporavao odluku o nepokretanju preliminarne ili stegovne istrage, za koju je saznao tek 10. travnja 2018.
- 261 Stoga tužitelj osnovano tvrdi da je Misija povrijedila pravo na dobru upravu jer ga nije obavijestila o utvrđenjima i preporuci iz izvješća od 29. srpnja 2017., barem u obliku anonimiziranog sažetka, kako bi se mogao na odgovarajući način očitovati o sadržaju tog dokumenta prije nego što je zapovjednik civilne operacije donio odluku o mjerama koje će poduzeti u vezi s navedenim utvrđenjima i navedenom preporukom u pogledu prijava od 28. ožujka i 17. srpnja 2017.
- 262 Točno je da Misija tvrdi da izvješće od 29. srpnja 2017. nije bilo poslano voditelju misije, tako da nije bila u mogućnosti dostaviti to izvješće tužitelju.
- 263 Međutim, čak i ako se pretpostavi da je ta okolnost istinita, ona nema utjecaja na pripisivost Misiji povreda navedenih u točki 261. ove presude, s obzirom na to da iz točaka 78. do 87. ove presude proizlazi da odluke koje je zapovjednik civilne operacije donio u odnosu na tužitelja, primjenjujući Kodeks ponašanja, mogu dovesti do utvrđivanja odgovornosti Misije.
- 264 U tim okolnostima, valja prihvatiti drugi dio drugog tužbenog razloga.
- *Treći dio, koji se temelji na tome da se nisu provele medijatorove preporuke*
- 265 U okviru tog dijela tužitelj prigovara Misiji da nije postupila u skladu s preporukom medijatora da se predvidi razdoblje za pomirbu, osobito tako da se tužitelja rasporedi u Bruxelles.
- 266 U tom pogledu, iz ispitivanja prvog tužbenog razloga proizlazi da tužitelj osnovano tvrdi da su povrede koje stavlja na teret voditelju misije i njegovu zamjeniku u okviru četiriju dijelova tog tužbenog razloga činile indicije o uznemiravanju koje su opravdavale pokretanje upravne istrage radi utvrđivanja njihove osnovanosti.
- 267 Iz sudske prakse navedene u točki 138. ove presude proizlazi pak da tijelo odgovorno za zapošljavanje kojem je podnesen zahtjev za pomoć mora, u skladu s obvezom pružanja pomoći, ako je suočeno s događajem koji je nespojiv s redom i nesmetanošću službe, ne samo odgovoriti s brzinom i pažnjom koje zahtijevaju okolnosti konkretnog slučaja kako bi se utvrdile činjenice, nego i poduzeti odgovarajuće mjere kada dužnosnik ili službenik koji traži zaštitu dostavi *prima facie* dokaz o stvarnosti napada za koje tvrdi da ih je pretrpio.
- 268 Ta je obveza pružanja pomoći jedan oblik obveze dužne pažnje koja proizlazi iz prava na dobru upravu i koja institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije nalaže da postupaju s pažnjom i oprezom na način da ispitaju sve relevantne elemente predmetnog slučaja (vidjeti u tom smislu presudu od 16. lipnja 2022., SGL Carbon i dr./Komisija, C-65/21 P i C-73/21 P do C-75/21 P, EU:C:2022:470, t. 30. i 31. i navedenu sudsku praksu).
- 269 U ovom slučaju, budući da iz ispitivanja prvog tužbenog razloga slijedi da je tužitelj dostavio *prima facie* dokaz uznemiravanja na koje se žalio, Misija je trebala, s jedne strane, pokrenuti preliminarnu ili stegovnu istragu, u skladu s Kodeksom ponašanja, kako bi utvrdila je li to uznemiravanje stvarno postojalo i, s druge strane, zaštititi tužitelja, po potrebi njegovim privremenim raspoređivanjem kojim više ne bi bio pod izravnom nadležnošću voditelja misije i njegova zamjenika, ako nije postojala druga, prikladnija mjera za osiguranje te privremene zaštite.

270 U tom pogledu, Misija neosnovano tvrdi da zbog praktičnih razloga nije mogla privremeno rasporediti tužitelja u Bruxelles, s obzirom na to da i iz članka 6. stavka 3. Odluke 2012/392 i iz njezina organigrama proizlazi da ima „jedinicu za potporu” smještenu u tom gradu.

271 U tim okolnostima, valja prihvatiti i treći dio drugog tužbenog razloga.

[*omissis*]

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (deveto vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Zahtjev za poništenje odluke od 28. travnja 2022. kojom je EUCAP Sahel Niger odbio zahtjev Marca Montanarija za naknadu štete od 4. veljače 2022. nije dopušten.**
- 2. EUCAP-u Sahel Niger nalaže se da Marcu Montanariju isplati iznos od 6000 eura.**
- 3. EUCAP-u Sahel Niger nalaže se snošenje troškova.**
- 4. U preostalom dijelu tužba se odbija.**

Truchot

Kanninen

Perišin

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 17. srpnja 2024.

Potpisi